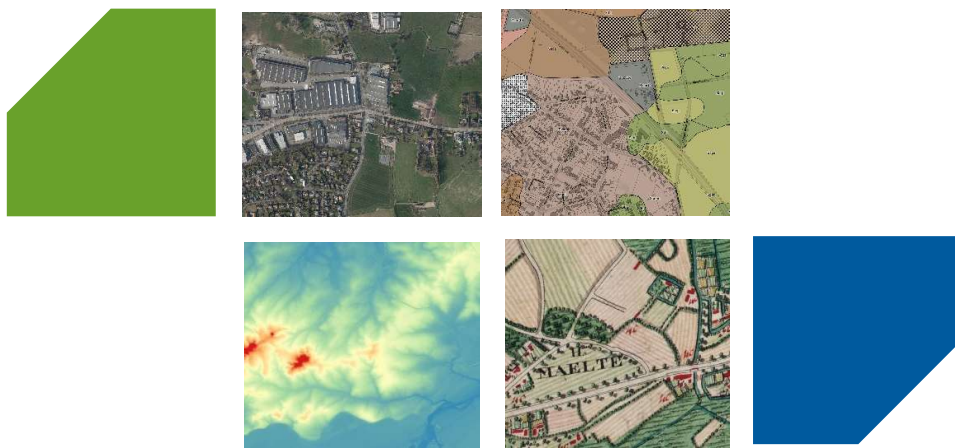

ARCHEOLOGIENOTA

MECHELSESTEENWEG 8-16 TE KAMPENHOUT

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 2568

Rapport opgemaakt door:

Derbystraat 55

9051 Gent

Projectcode:

Intern: 43146

Extern: /

AOE: 2026A90

COLOFON

Titel

Archeologienota

Mechelsesteenweg 8-16 te Kampenhout

Auteur

Ferre O

Projectcodes

Intern: 43146

Extern: /

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2026A90

Plaats en datum

Gent, januari 2026

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 2568

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	15/01/2026	Interne draft
v1	20/01/2026	Externe draft
v2	26/01/2026	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Ferre O
Business Unit Manager a.i.	Chantal De Jaeger
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	8
1.1	Administratieve gegevens	8
1.2	Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	9
1.3	Afbakening van het projectgebied	9
1.4	Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	10
2	Aard van de bedreiging	11
2.1	Huidige situatie	11
2.2	Toekomstige situatie	18
3	Landschappelijke analyse.....	22
3.1	Topografische situering.....	22
3.2	Bodemkundige situering	25
4	Archeologische voorkennis	28
4.1	Historische achtergrond.....	28
4.2	Inventarissen onroerend erfgoed.....	32
4.3	Cartografische en iconografische bronnen	38
4.4	Recente landschapsveranderingen	43
5	Besluit	47
6	Bibliografie	49
1	Inleiding	52
2	Gemotiveerd advies	54
2.1	Zone vooronderzoek	54
2.2	Uitgesteld traject.....	54
3	Methodologie en onderzoeksstrategie	55
3.1	Stap 1 – Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijk bodemonderzoek (verplicht).....	55
3.2	Stap 2 – Vooronderzoek in functie van steentijd artefactensites (optioneel)	59
3.3	Stap 3 – Vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven (optioneel)	68
4	Bijkomende bepalingen	73
4.1	Vondstmelding	73
4.2	Bewaring en deponering van vondsten.....	73
4.3	Criteria voor het niet uitvoeren van de voorziene onderzoeksmethoden	74
4.4	Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code Goede Praktijk	74
4.5	Risico's en maatregelen	74
5	Bibliografie.....	76
6	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	77

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied	9
Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied.....	11
Figuur 3: Westelijke hoek van het projectgebied, met links het gebouw Mechelsesteenweg nr. 20 (Initiatiefnemer 2025).....	12
Figuur 4: Zicht op het noordwestelijke deel van het projectgebied, vanaf de steenweg (Initiatiefnemer 2025).....	12
Figuur 5: Zicht op het noordwestelijke en centrale deel van het projectgebied, vanaf de steenweg (Initiatiefnemer 2025).....	13
Figuur 6: Zicht op het centrale deel van het projectgebied vanaf de steenweg (Initiatiefnemer 2025).....	13
Figuur 7: Zicht op de te slopen bebouwing centraal op het projectgebied (Initiatiefnemer 2025).	14
Figuur 8: Zicht op het noordwestelijke deel van het projectgebied (Initiatiefnemer 2025).	14
Figuur 9: Zicht op de te slopen bebouwing centraal op het projectgebied, (Initiatiefnemer 2025).	15
Figuur 10: Zicht op de achterzijde (noordoosten) van het projectgebied. Het projectgebied (rechts) is duidelijk hoger gelegen (Initiatiefnemer 2025).	15
Figuur 11: Zicht op het noordwestelijke deel van het projectgebied, van de achterzijde (Initiatiefnemer 2025).....	16
Figuur 12: Zicht op het zuidoostelijke deel van het projectgebied, voormalige garage (gesloopt in 2022) (Initiatiefnemer 2025).....	16
Figuur 13: Inplantingsplan bestaande toestand (Initiatiefnemer 2025).	17
Figuur 14: Terreinprofiel bestaande toestand (Initiatiefnemer 2025).....	17
Figuur 15: Resultaten bodemonderzoeken OVAM.	18
Figuur 16: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op de ortholuchtfoto uit 2025.	19
Figuur 17: Inplantingsplan nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).	19
Figuur 18: Rioleringsplan nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).	20
Figuur 19: Terreinprofiel nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).....	20
Figuur 20: Funderingsplan nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).	20
Figuur 21: Gevels en snedes nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).	21
Figuur 22: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied	22
Figuur 23: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau	23
Figuur 24: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau	23
Figuur 25: Hoogteprofiel NW-ZO.....	24
Figuur 26: Hoogteprofiel ZW-NO.....	24
Figuur 27: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied	24
Figuur 28: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied	25
Figuur 29: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied	26
Figuur 30: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied	26
Figuur 31: Potentiële bodemerrosie per perceel met aanduiding van het projectgebied	27
Figuur 32: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied	27
Figuur 33: Plattegrond en profiel van de sluisen en het bekken van Kampenhout, met zicht op de houtconstructies voor de sluisfundering (AGATHA Rijksarchief).	29
Figuur 34: Zicht op Kampenhout-Sas vroege 20ste eeuw (Delcampe.net).	29
Figuur 35: Locatie van het projectgebied op het front van 25 en 26 augustus 1914	30
Figuur 36: Het kasteel van Schoonhoven.....	31

Figuur 37: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2026).	32
Figuur 38: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2026).	33
Figuur 39: Eerder archeologisch onderzoek in dichte omgeving (AOE 2026).	34
Figuur 40: Allesporenplan van het proefsleuvenonderzoek in 2022, met aanduiding van het huidige projectgebied (Wijnen et al. 2022).	37
Figuur 41: Profielen 9 en 10 van het aanleunend proefsleuvenonderzoek in 2022, die het dichtste bij het huidige projectgebied gelegen zijn (Wijnen et al. 2022).	37
Figuur 42: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied	39
Figuur 43: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied	39
Figuur 44: Plan van de Leuvense vaart, 18de eeuw. Het projectgebied is bij benadering aangeduid. (AGATHA Rijksarchief).	40
Figuur 45: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied	40
Figuur 46: Primitief kadasterplan met aanduiding van het projectgebied	41
Figuur 47: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied	41
Figuur 48: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied	42
Figuur 49: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied	42
Figuur 50: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied	43
Figuur 51: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied	44
Figuur 52: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied	44
Figuur 53: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied	45
Figuur 54: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied	45
Figuur 55: Orthofotomozaïek uit 2013-2015 met aanduiding van het projectgebied	46
Figuur 56: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied	46
Figuur 57: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied	48
Figuur 58: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en de geselecteerde zone voor verder onderzoek	53
Figuur 59: Luchtfoto met aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk bodemonderzoek	57
Figuur 60: Luchtfoto met indicatieve locatie van de proefsleuven	70

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau	18
Tabel 2: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2026).	34
Tabel 3: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2026).	36
Tabel 4: Overzicht voorgestelde onderzoeksstrategie in de voorgestelde volgorde van uitvoering.	54
Tabel 5: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het landschappelijk bodemonderzoek	55
Tabel 6: Overzicht onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek.	56
Tabel 7: Technische gegevens voor het voorgestelde landschappelijk booronderzoek.	57
Tabel 8: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het verkennend booronderzoek	61
Tabel 9: Overzicht onderzoeksvragen verkennend booronderzoek	61
Tabel 10: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het waarderend boor- en proefputtenonderzoek.	63

Tabel 11: Overzicht onderzoeksvragen waarderend boor- en proefputtenonderzoek.	64
Tabel 12: Overzicht onderzoeksvragen proefputten steentijdtraject.	66
Tabel 13: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van proefsleuvenonderzoek.	68
Tabel 14: Overzicht onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek.	70
Tabel 15: Technische gegevens voor het voorgestelde proefsleuvenonderzoek.	70
Tabel 16: Risico's en maatregelen.	75

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Mechelsesteenweg 8-16
- Postcode:	1910
- Fusiegemeente:	Kamphenhout
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: 165543.2270219981728587,183006.8631770815700293 : 165681.1712140947929583,183139.3520731730386615
Kadaster	
- Gemeente:	Kamphenhout
- Afdeling:	1 AFD/KAMPENHOUT
- Sectie:	A
- Percelen:	23038A0071/00Y007; 23038A0071/00S008 & 23038A0071/00P008
Onderzoekstermijn	Januari 2026
Oppervlakten:	<ul style="list-style-type: none">- Betrokken percelen: 9.315 m²- Projectgebied: 9.315 m²- Geplande bodemingreep: 9.315 m²- Lengte lijntracé: n.v.t.- Onderzoeksgebied: 9.315 m²

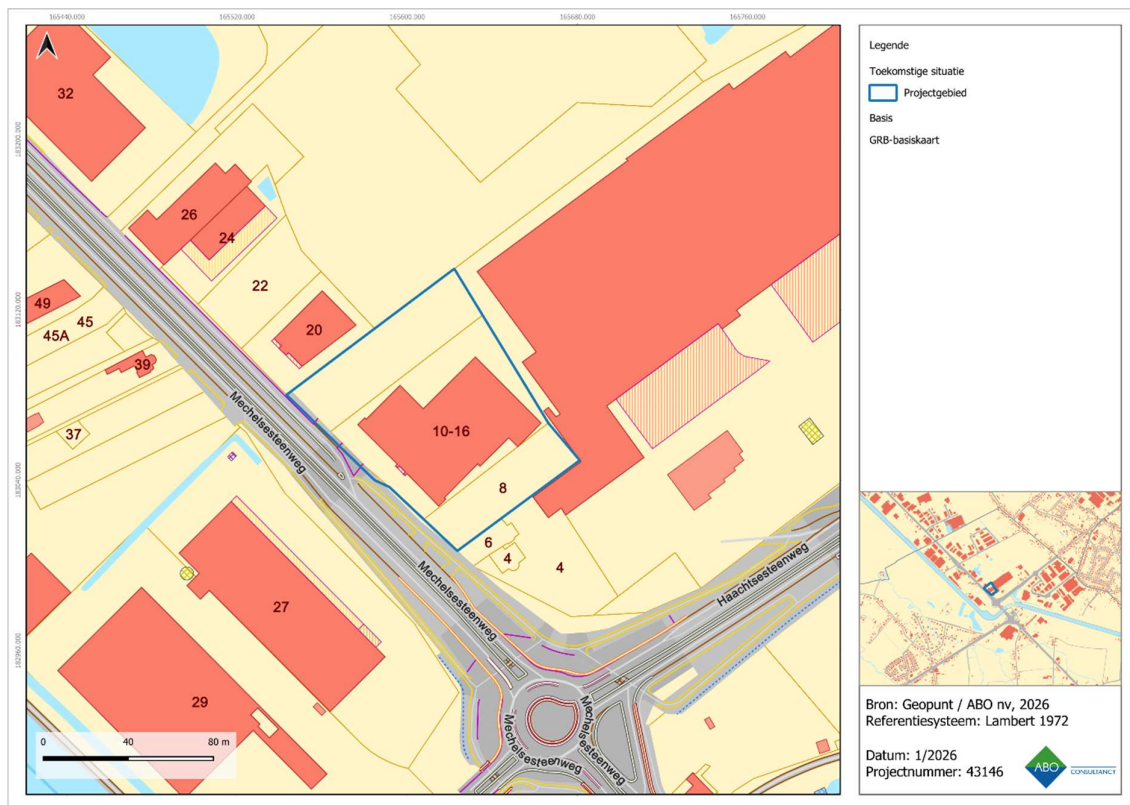
1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werkzaamheden aan de Mechelsesteenweg 8-16 te Kampenhout houden de sloop van de huidige, en oprichting van nieuwe bebouwing in. De geplande werken van 9.315 m² worden beschouwd als een ingreep in de bodem.

Het projectgebied valt buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitief of tijdelijk beschermde archeologische site en buiten een vastgestelde archeologische zone. De geplande werken hebben betrekking op een zone buiten woongebieden. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 3.000 m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 5.000 m² zullen inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied komt overeen met percelen 23038A0071/00Y007; 23038A0071/00S008 & 23038A0071/00P008 (Kampenhout, afdeling 1 AFD/KAMPENHOUT, sectie A) dat gelegen is aan de Mechelsesteenweg 8-16, een industrieterrein. (Figuur 1). In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 9.315 m².

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vooronderzoek, een vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

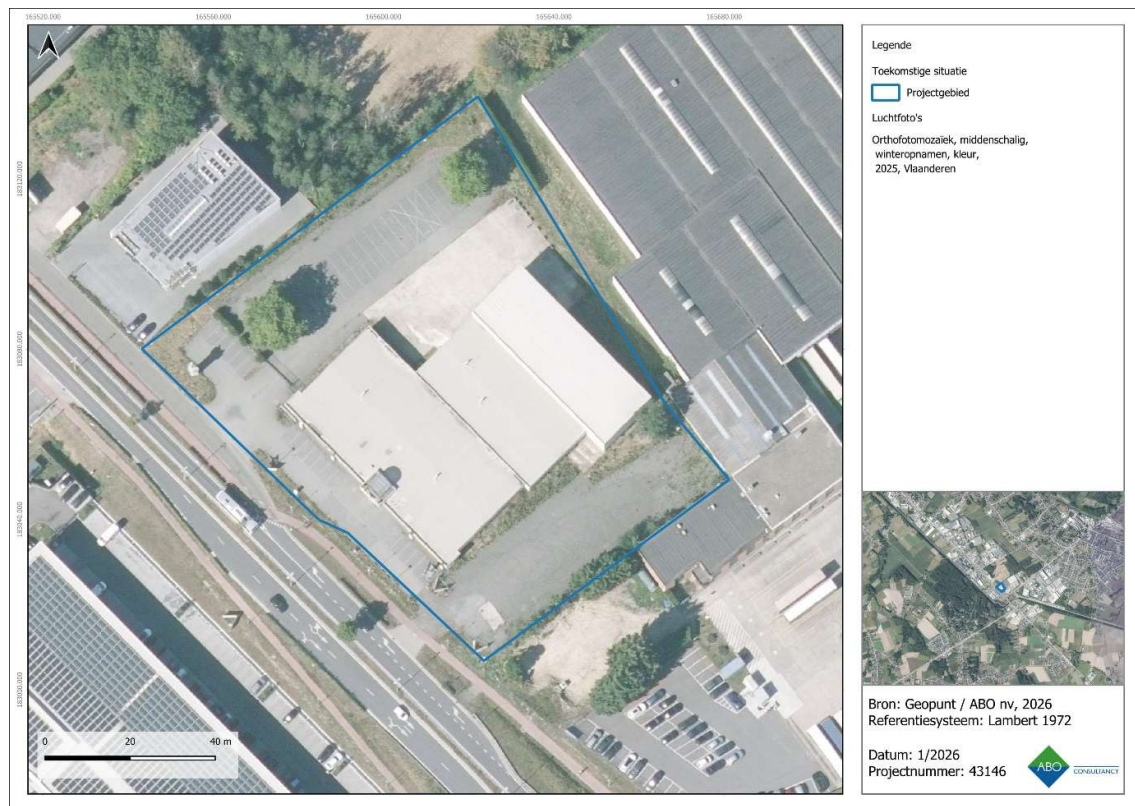
2 AARD VAN DE BEDREIGING

De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen.

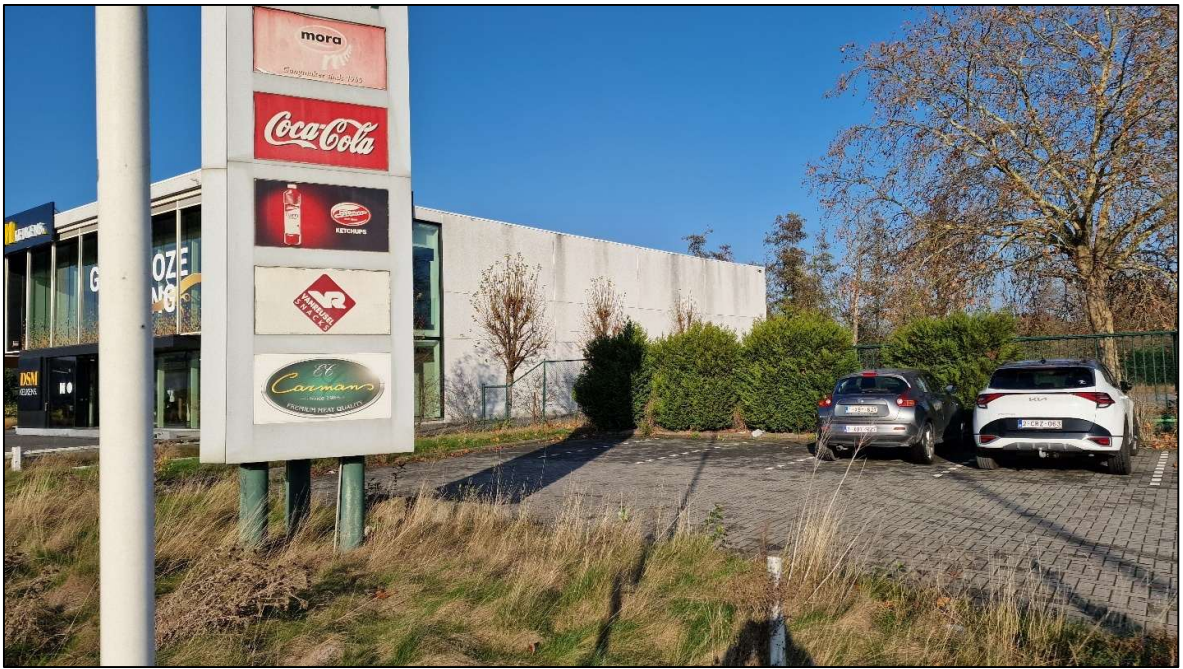
2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied bestaat uit drie verschillende percelen binnen het industriegebied van Kampenhout-Sas. Het centrale perceel (0071/00S008, huisnrs. 10-16) wordt ingenomen door een grote handelsruimte. Ten noordwesten is er perceel 0071/00Y007, wat de overwegend verharde parking is van de handelsruimte. Ten zuidoosten is er tenslotte perceel 0071/00P008 (huisnr. 8), wat nu braak ligt, maar waar tot de sloop in 2022 een garage/autozaak stond. Samen vormen deze drie percelen het projectgebied met een totale oppervlakte van ca. 9.315 m².

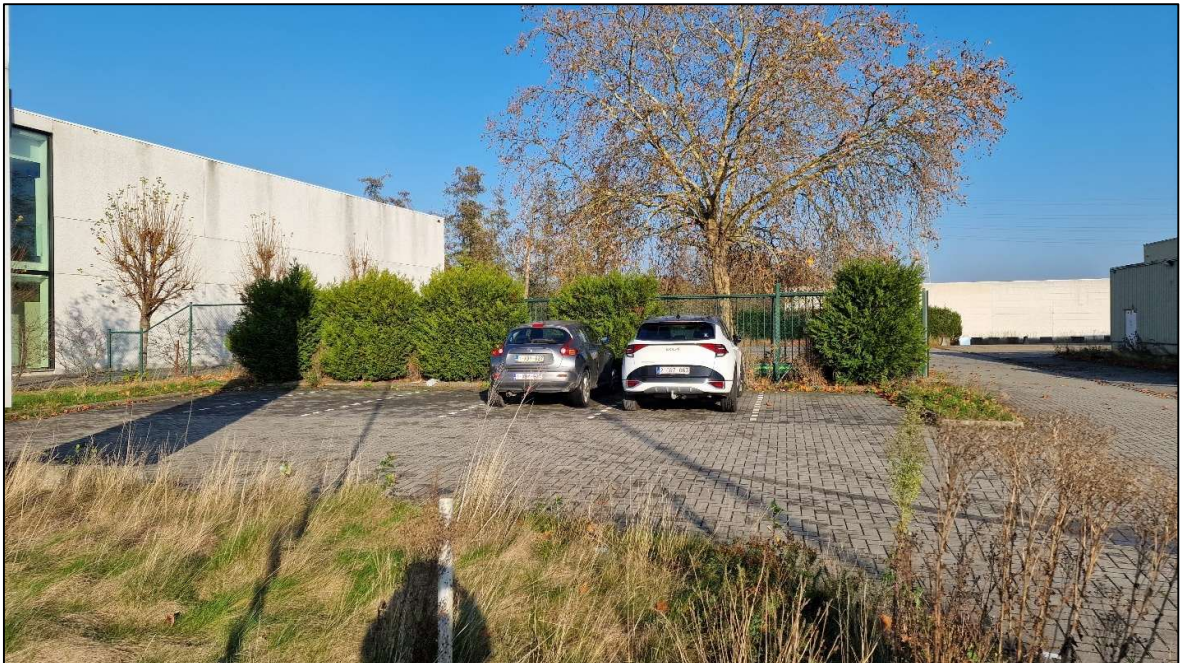
Hiervan is ca. 4.955 m² verhard (met klinkers, beton en kiezels), ca. 1.603m² in gebruik als groenzone, met twee hoogstammige bomen op de parking, en ca. 2.757m² bebouwd. Het gebouw is niet onderkelderd. Het is niet geweten wat de verstoringsdiepte is van de verhardingen. Zoals te zien is op het terreinprofiel (Figuur 14), maar ook op de DHM (zie verder) is het terrein mogelijk opgehoogd in het verleden.

Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied

Figuur 3: Westelijke hoek van het projectgebied, met links het gebouw Mechelsesteenweg nr. 20 (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 4: Zicht op het noordwestelijke deel van het projectgebied, vanaf de steenweg (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 5: Zicht op het noordwestelijke en centrale deel van het projectgebied, vanaf de steenweg (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 6: Zicht op het centrale deel van het projectgebied vanaf de steenweg (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 7: Zicht op de te slopen bebouwing centraal op het projectgebied (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 8: Zicht op het noordwestelijke deel van het projectgebied (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 9: Zicht op de te slopen bebouwing centraal op het projectgebied, (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 10: Zich op de achterzijde (noordoosten) van het projectgebied. Het projectgebied (rechts) is duidelijk hoger gelegen (Initiatiefnemer 2025).

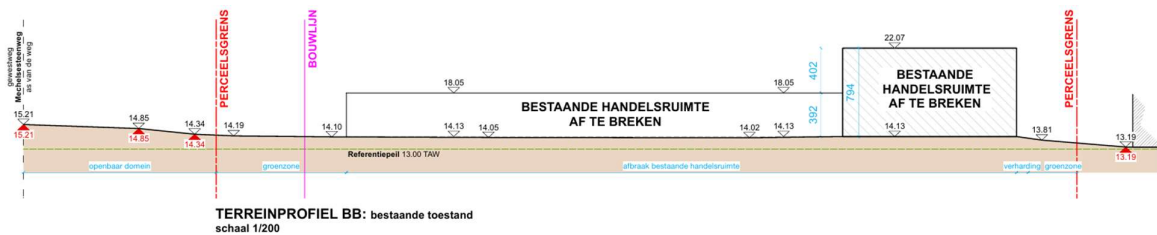
Figuur 11: Zicht op het noordwestelijke deel van het projectgebied, van de achterzijde (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 12: Zicht op het zuidoostelijke deel van het projectgebied, voormalige garage (gesloopt in 2022) (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 13: Inplantingsplan bestaande toestand (Initiatiefnemer 2025).

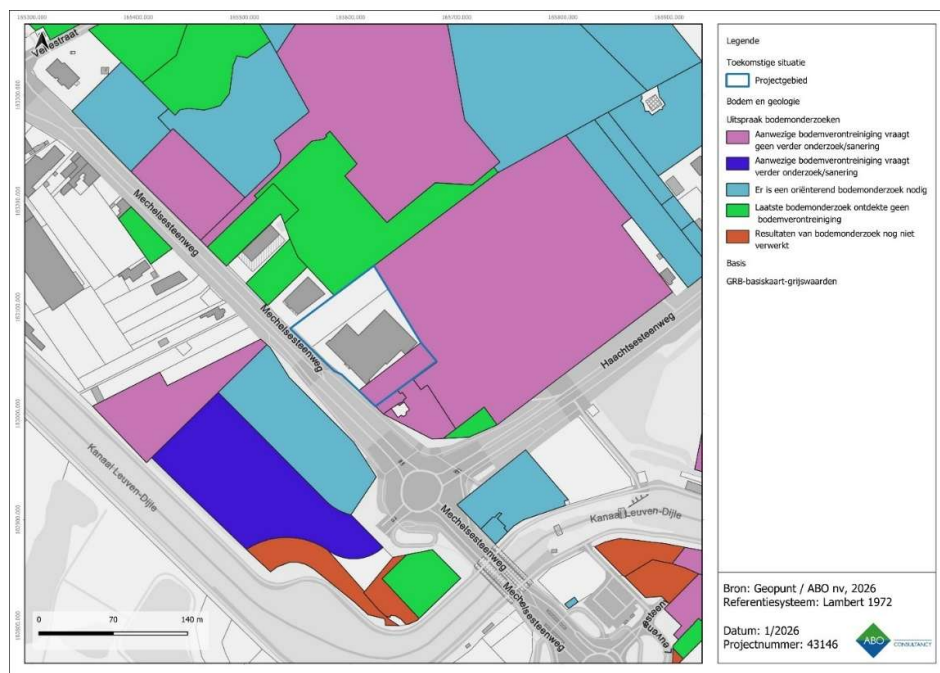
Figuur 14: Terreinprofiel bestaande toestand (Initiatiefnemer 2025).

2.1.1 EERDER BODEMONDERZOEK

Voor het zuidoostelijke deel van het projectgebied, waar tot 2022 een garage/autozaak gevestigd was, bestaat een OVAM dossier.¹ Uit onderzoeken tussen 2004 en 2019 bleek dat er enkele concentraties boven de richtwaarden werden vastgesteld voor zware metalen (arseen, nikkel), PAK's en PFAS. Echter waren er geen duidelijke aanwijzingen dat de verhoogde concentraties een ernstige bodemverontreiniging vormen voor mens of milieu. Er moest dus geen beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd worden. Na uitvoering van de sanering was er geen reden meer om aan te nemen dat er nog verontreiniging was. Het is niet geweten waar exact en tot hoe diep de sanering gebeurde.

In het OVAM dossier wordt er gesproken van een **ophogingslaag** die in 1992 werd aangevoerd voor de bouw. De dikte hiervan is niet bekend. De beperkte boorstaten suggereren een mogelijke dikte hiervan tussen de 30cm en 100cm -MV. Op basis van het hoogtemodel (zie verder) lijkt het hele projectgebied inderdaad hoger te liggen dan de omgeving.

¹ OVAM dossier 12818

Figuur 15: Resultaten bodemonderzoeken OVAM.

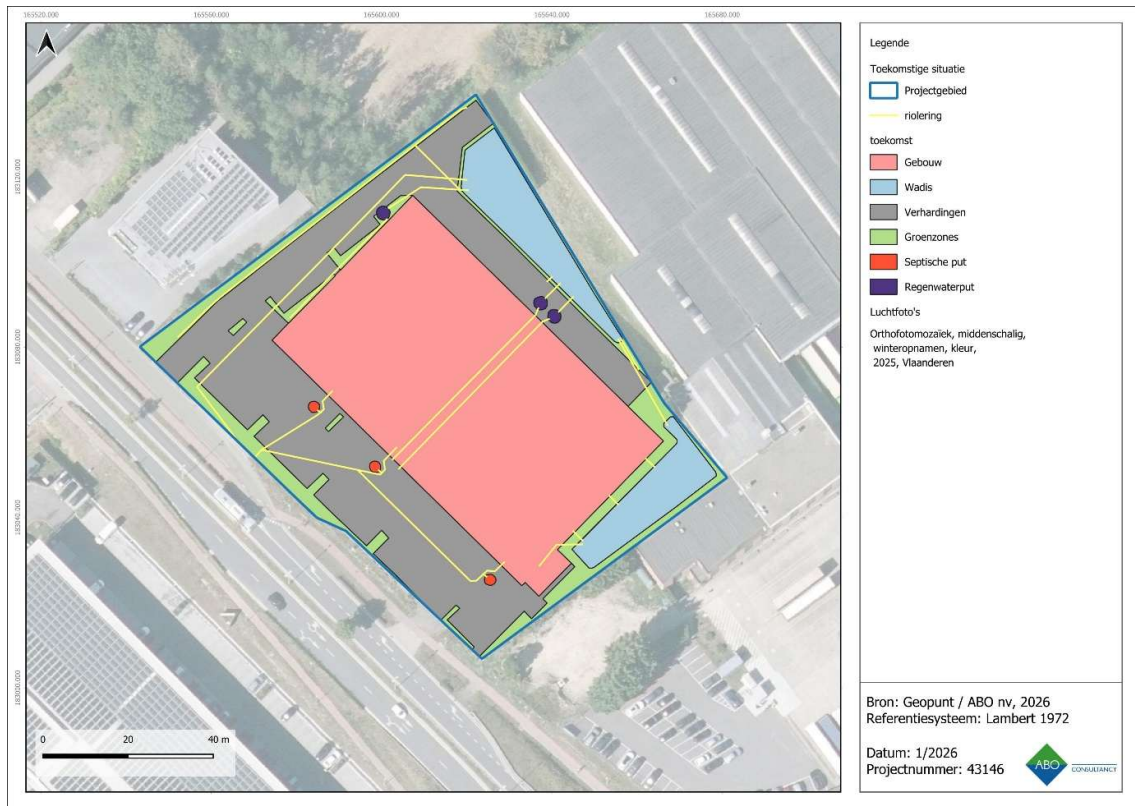
2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Ter hoogte van het projectgebied wordt de gehele sloop van de gebouwen en de verhardingen op de site gepland. Ook de aanwezige bomen zullen gekapt worden. Hierna wordt er een nieuw gebouw opgericht met hierin drie bedrijfsruimtes met showroom en een aanleunende technische cabine. Het nieuw bebouwd volume zou ca. 4.048m² innemen. Het gebouw zal niet worden onderkelderd. De funderingsplaat zal rusten op funderingspalen. De rest van het perceel zal worden ingericht met verhardingen, parkings en groenaanleg. De verhardingen zullen bestaan uit zowel asfalt- als waterdoorlatende verharding en neemt in de nieuwe situatie ca. 3.320m² in. De overige ca. 1.947m² zal worden ingericht als groenzones met hierin twee wadi's. Ten slotte worden doorheen het perceel nog rioleringen en afvoeren aangelegd met hierop aansluitend drie regenwaterputten en drie septische putten.

In onderstaande tabel worden de nieuwe verstoringdieptes weergegeven:

Locatie	Ingrep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (cm-mv)	Maximale diepte, inclusief buffer
Centraal	Gebouw	Ca. 4.048	80 (vorstvrij) Lokaal dieper voor funderingspalen	100
Perceelranden	Verhardingen	Ca. 3.320	60	70
Perceelranden	Wadi's	Ca. 875	50	50
Perceelranden	Groenaanleg	Ca. 1.072	50	50
Verspreid	Septische- en regenwaterputten	/	200	200
Verspreid	Riolering	/	50	100

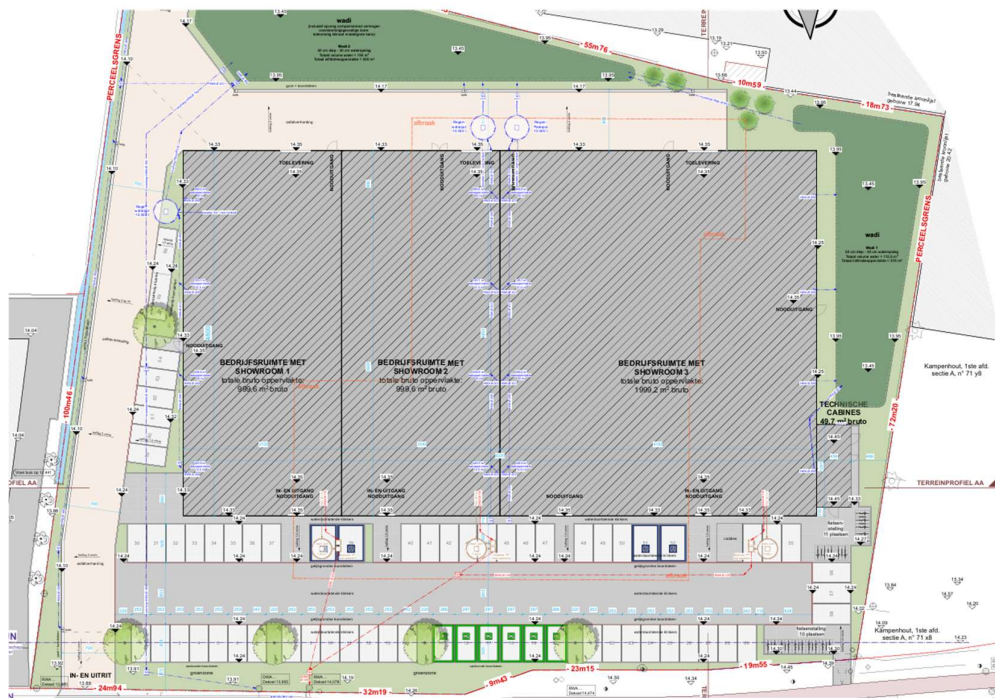
Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau

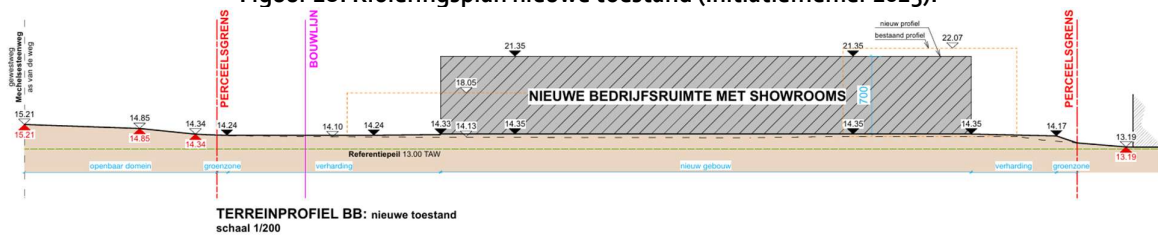
Figuur 16: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau op de ortholuchtfoto uit 2025.

Figuur 17: Inplantingsplan nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).

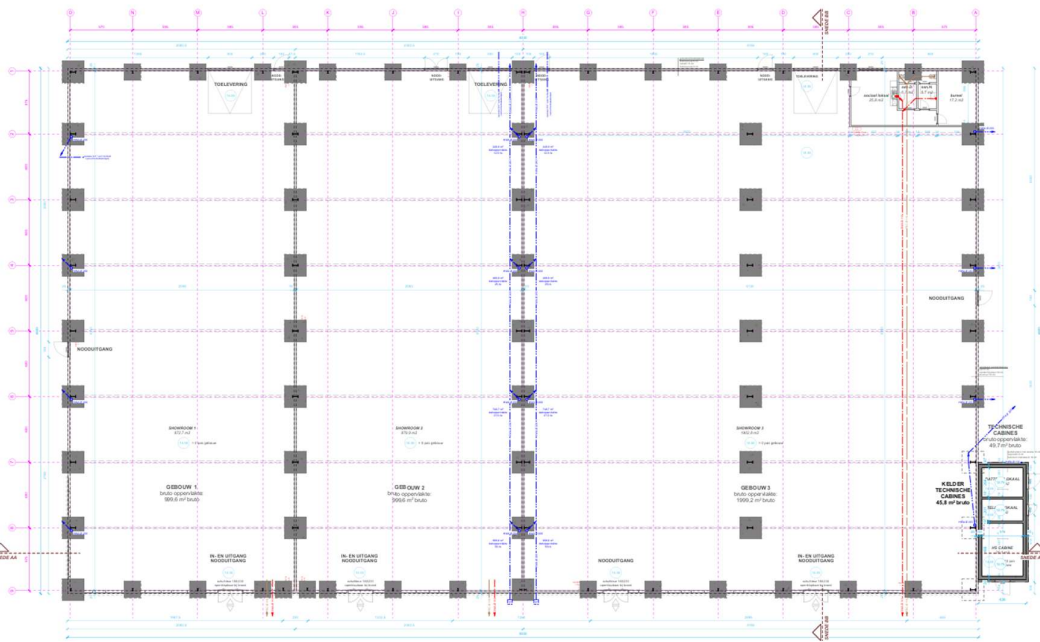

Figuur 18: Rioleringsplan nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).

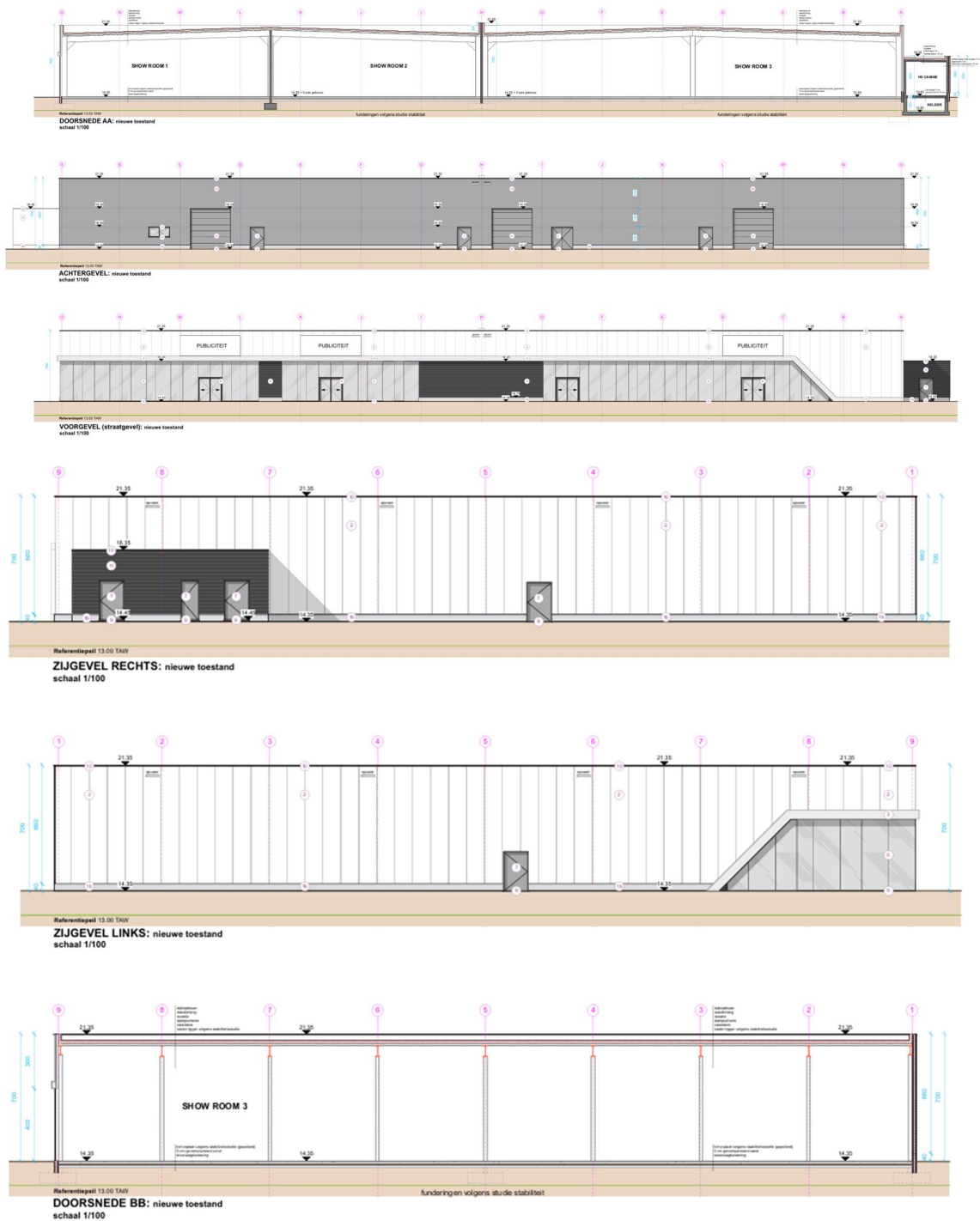
TERREINPROFIEL BB: nieuwe toestand
schaal 1/200

Figuur 19: Terreinprofiel nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).

GRONDPLAN FUNDERINGEN: nieuwe toestand
schaal 1/200

Figuur 20: Funderingsplan nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).

Figuur 21: Gevels en snedes nieuwe toestand (Initiatiefnemer 2025).

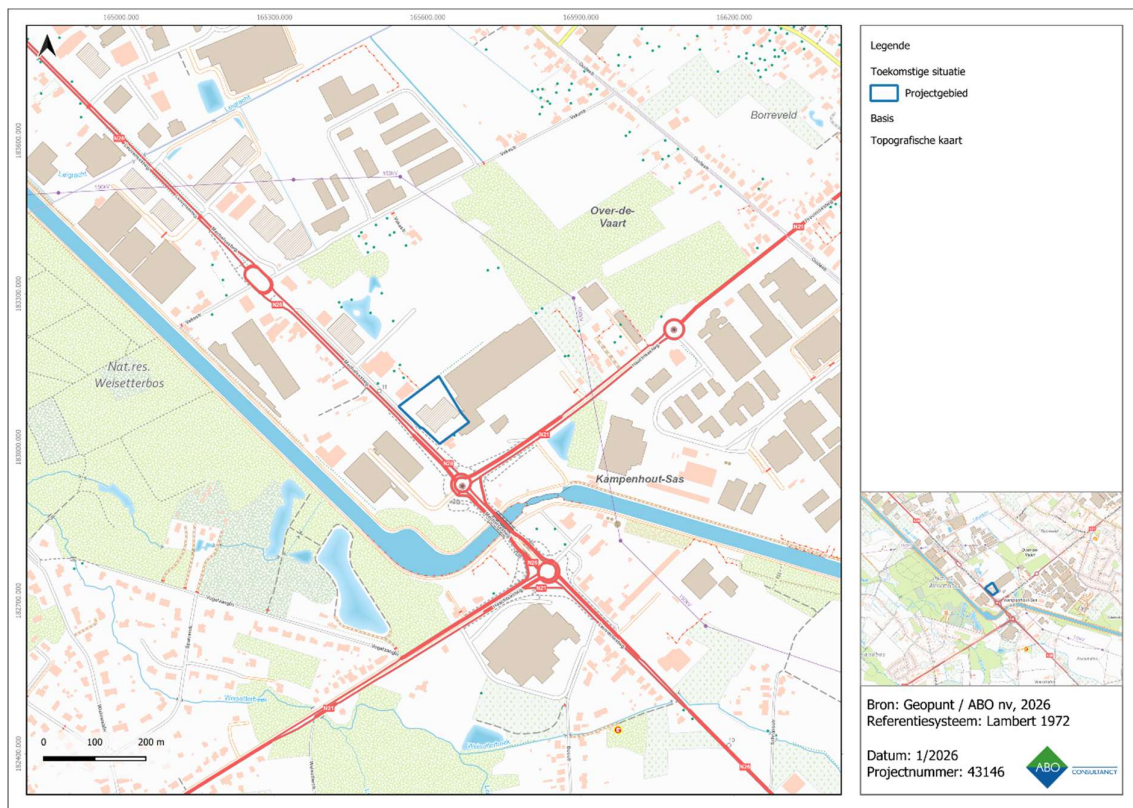
3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

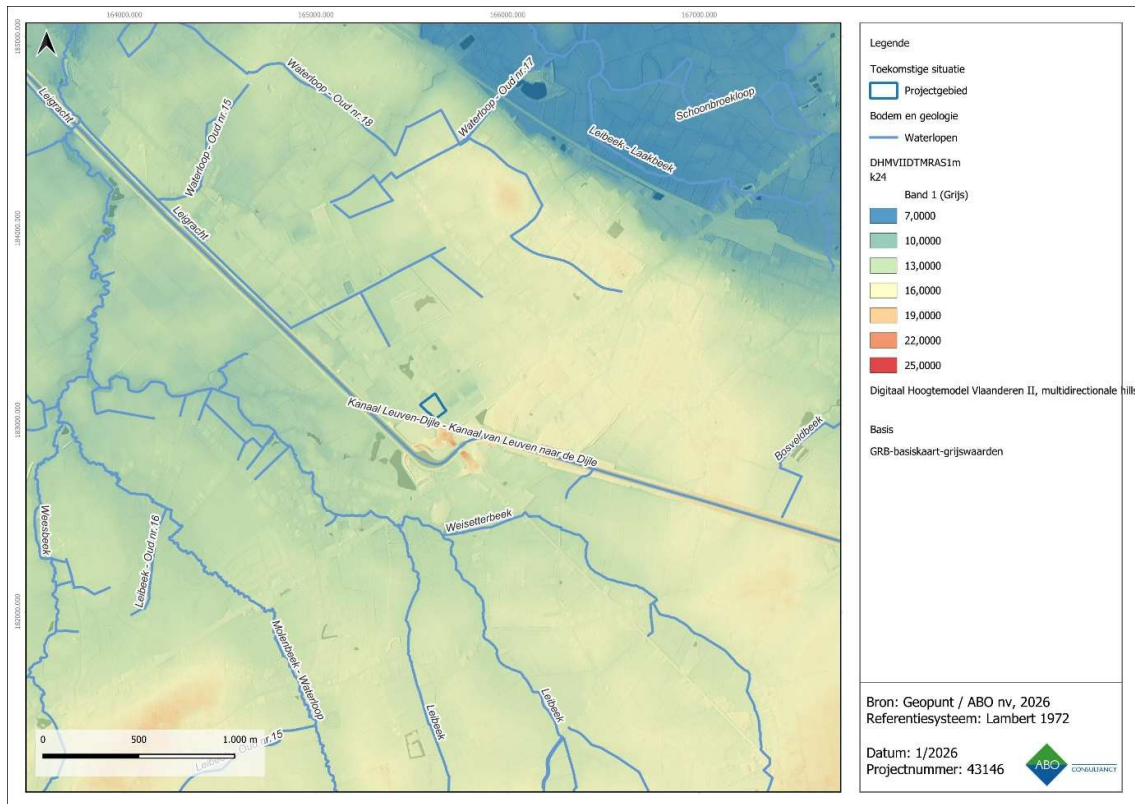
Vanuit landschappelijk standpunt ligt het projectgebied op de uitloper van een plateau tussen de beekvalleien van de Weisseterbeek (ten zuiden) en de Schoonbroekloop, een zijbeek van de Dijle (ten noorden). Het projectgebied is centraal gelegen in het industriegebied Kampenhout-Sas, vlak bij de kruising van de Mechelsesteenweg met de Haachtsesteenweg en ook vlak bij het Sas en de brug over het kanaal Leuven-Dijle. Kampenhout is gelegen in het Brabantse Dijleland, in de zandleem- en leemstreek.

Het Digitaal Hoogtemodel geeft weer dat het projectgebied gelegen is op een vlak plateau en tussen 13,6m en 14,10m-TAW (Figuur 23 & Figuur 24). De hoogteprofielen tonen dat het terrein zelf vrij vlak is, rond de 14m TAW, maar iets hoger lijkt te liggen dan het gebied er net naast (Figuur 25 & Figuur 26). Op basis van het hoogtemodel en de hoogteprofiel lijkt het terrein namelijk ca. 40-60cm hoger te liggen dan de omliggende percelen. De steenweg is duidelijk hoger gelegen dan de omliggende terreinen en lijkt het resultaat te zijn van ophoging.

De Skyview toont een zelfde beeld, maar verstoord door de bebouwing (Figuur 27).

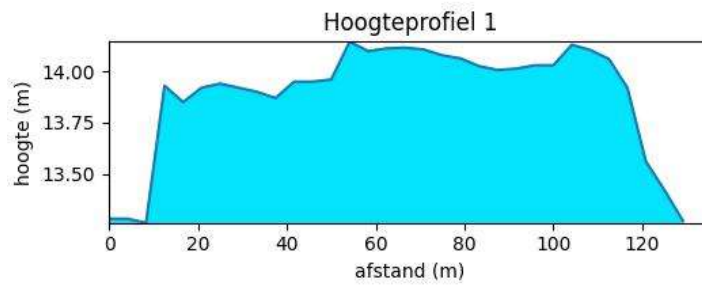
Figuur 22: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied

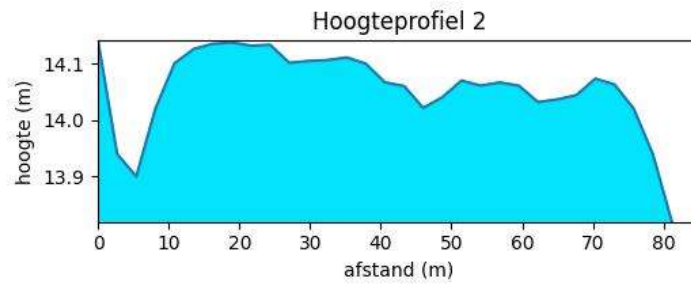
Figuur 23: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, macroniveau

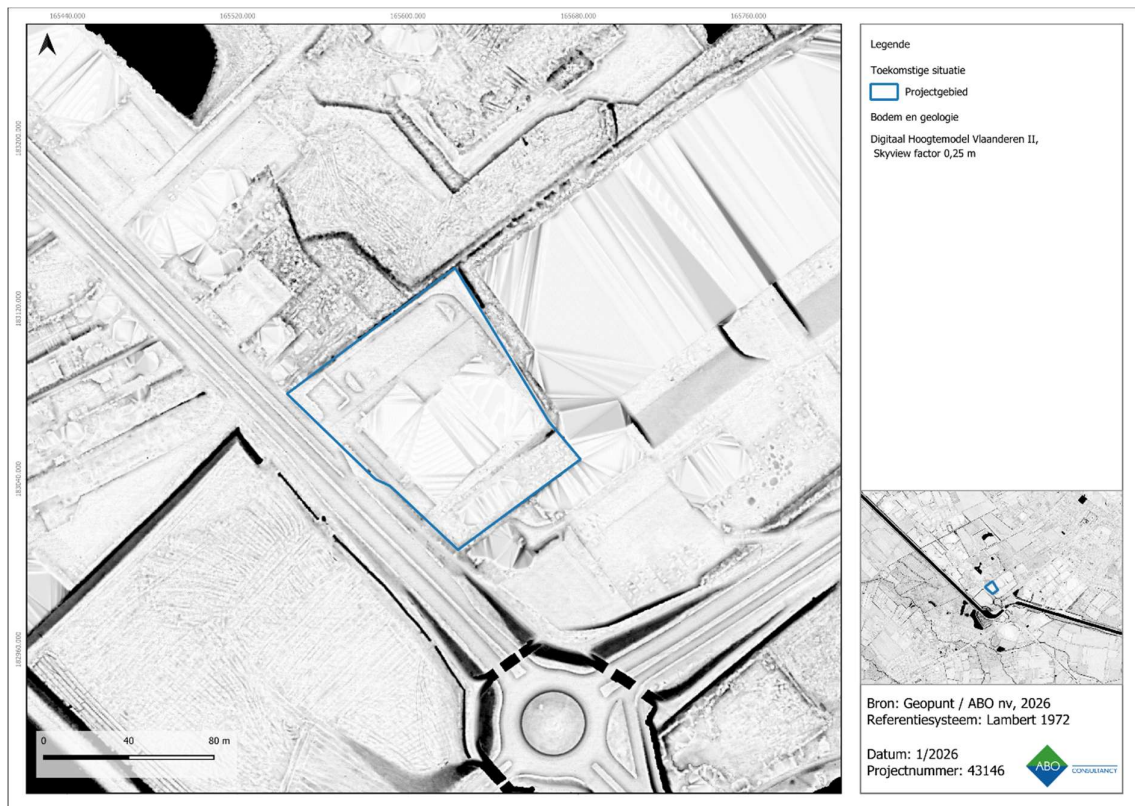
Figuur 24: Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied, microniveau

Figuur 25: Hoogteprofiel NW-ZO

Figuur 26: Hoogteprofiel ZW-NO

Figuur 27: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

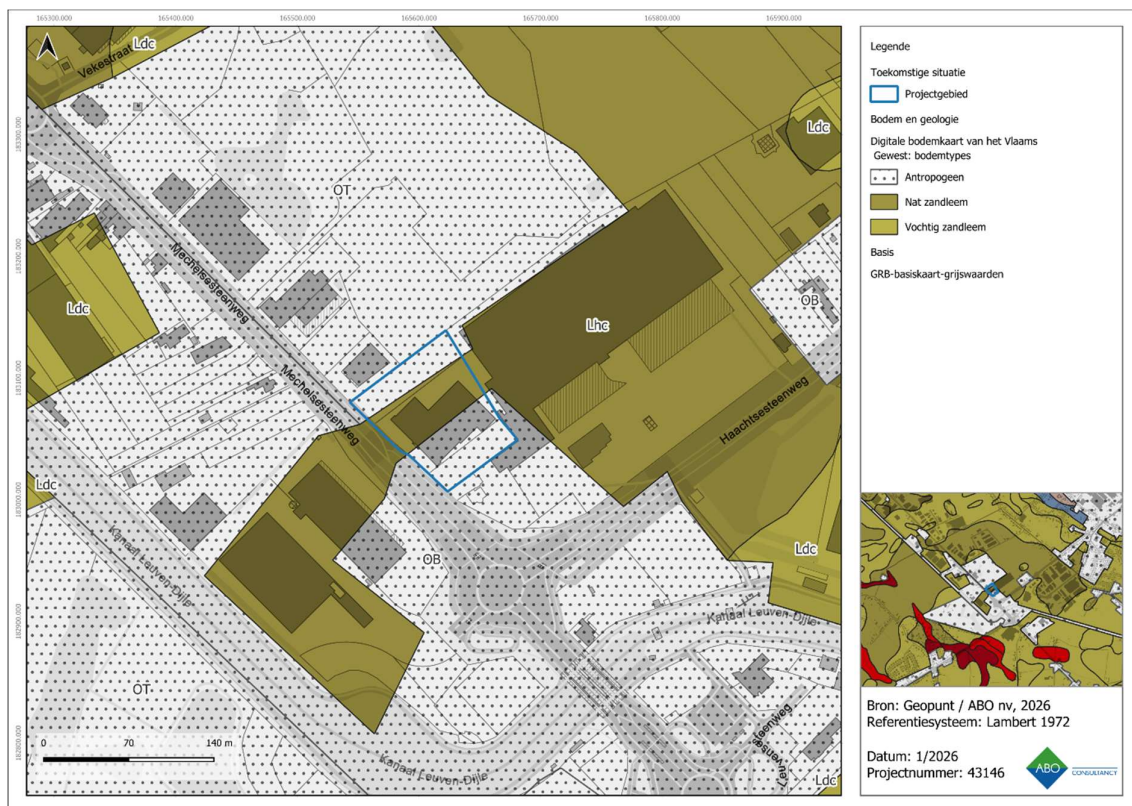
Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart (1950-1970) komen de karteringen **Lhc** en **OB** voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 28). Lhc is een natte zandleembodem met een stek gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. In deze B-horizont zitten gley- en oxidatieverschijnselen. OB duidt op bebouwde of verstoorde zones die antropogeen van aard zijn. Het is niet uit te sluiten dat zich ook hier een natuurlijk bodemprofiel bevindt.

Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200 000) bestaat het projectgebied uit **type 1** (Figuur 29). Dit is een geologische eenheid die bestaat uit eolische afzettingen (door wind afgezet) van zand tot silt, daterend uit het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk doorlopend tot het vroeg-Holoceen. Dit materiaal kan ook hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Het projectgebied ligt op de tertiaire afzettingen van het Lid van Wemmel, een tertiaire lithostratigrafische eenheid van de Formatie van Maldegem. Het bestaat typisch uit grijs tot groenig, fijn zand dat klei-houdend en glauconiethoudend kan zijn, met soms karakteristieke fossielen zoals *Nummulites wemmelensis* (Figuur 30).

Volgens de potentiële bodemerosiekaart is het projectgebied niet gekarteerd. De potentiële bodemerosie in de directe omgeving van het projectgebied is gekarteerd als **'verwaarsloosbaar'** tot **'zeer laag'**. Een lage impact van erosie bevordert de bewaring van de bodemopbouw en bijgevolg ook van eventueel aanwezige archeologische resten (Figuur 31).

Het projectgebied is volgens de Bodembedekkingskaart in gebruik als gebouwen, verhardingen en groen. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de GRB (Figuur 32).

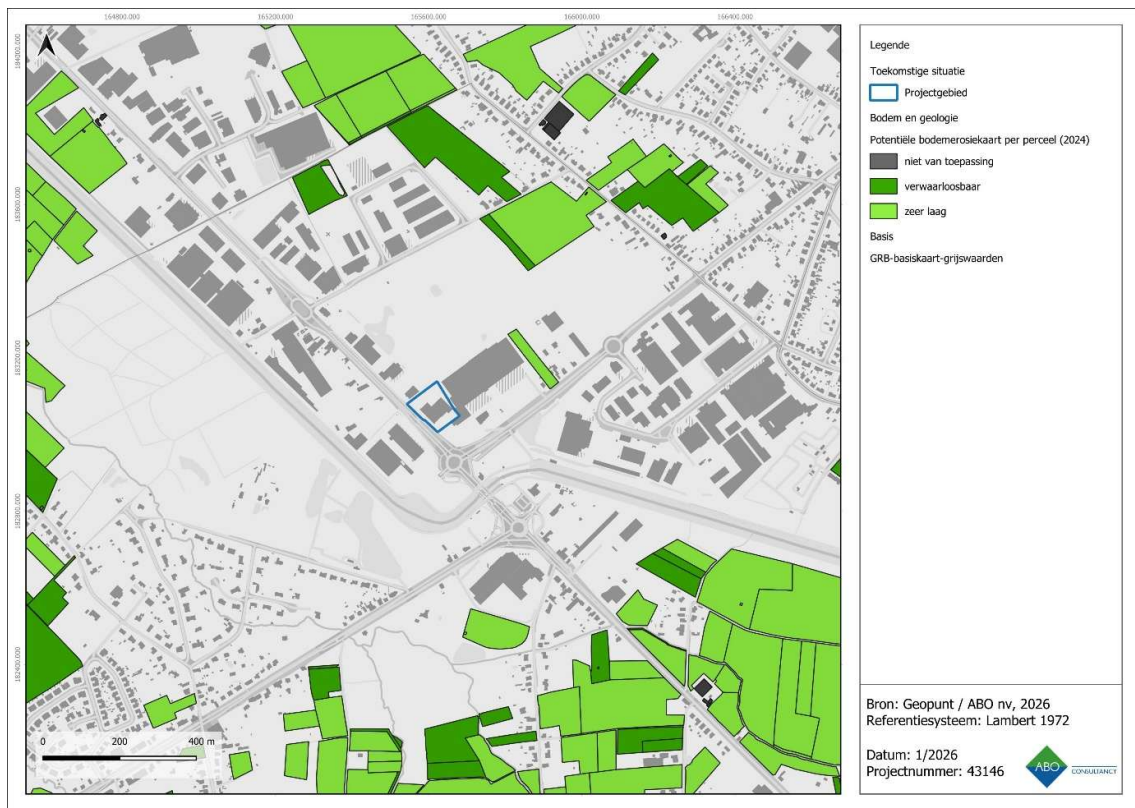
Figuur 28: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied

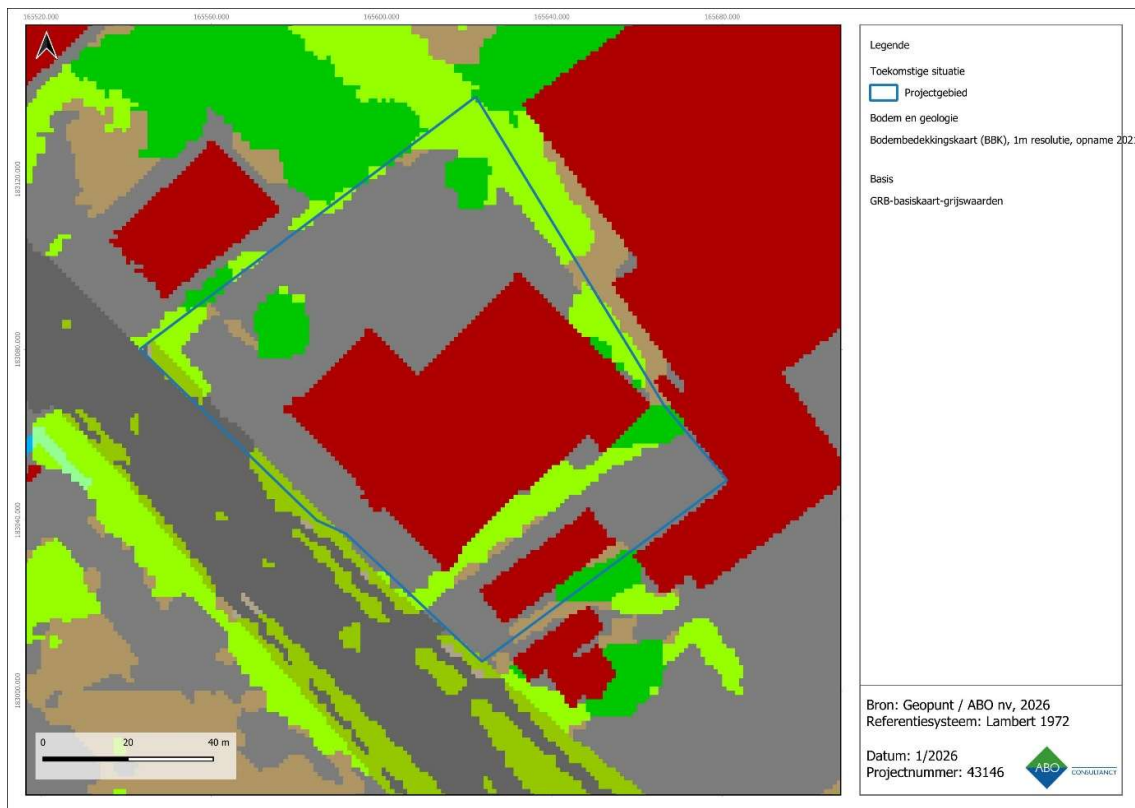
Figuur 29: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart (1:200.000) met aanduiding van het projectgebied

Figuur 30: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 31: Potentiële bodemerose per perceel met aanduiding van het projectgebied

Figuur 32: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

4.1.1 KAMPENHOUT

Kampenhout kent een lange geschiedenis die minstens teruggaat tot de vroege middeleeuwen. De plaatsnaam verschijnt voor het eerst in schriftelijke bronnen in de 11de eeuw onder de vorm *Campenholt*. De naam wordt doorgaans verklaard als een combinatie van een open terrein (*campus*) en bos (*hout*), wat wijst op een ontginning in een bosrijke omgeving.

De parochie van Kampenhout wordt voor het eerst besproken in een oorkonde van 1125. Tijdens de middeleeuwen maakte Kampenhout deel uit van het hertogdom Brabant en viel het onder het hertogelijk domein. Het dorp ontwikkelde zich geleidelijk langs belangrijke verbindingswegen, met een duidelijke kern die het sociale en bestuurlijke leven concentreerde. Deze structuur bleef gedurende eeuwen grotendeels behouden en werd vooral in de 19de eeuw verder uitgebouwd, toen het dorpsbeeld een meer uitgesproken en samenhangend karakter kreeg. De bebouwing en inrichting uit die periode weerspiegelen de overgang van een overwegend agrarische gemeenschap naar een dorp met meer administratieve en maatschappelijke functies.

Sinds 1977 bestaat de gemeente Kampenhout buiten Kampenhout zelf ook nog uit de deelgemeentes Berg, Buken en Nederokkerzeel.²

4.1.2 KAMPENHOUT-SAS³

Het projectgebied is gelegen in Kampenhout-Sas, een industriezone die uitgroeide uit het gehucht Kampenhout-Sas en Over de Vaart dat na het graven van het kanaal Leuven-Dijle in de 18de eeuw begon uit te groeien tot een bewoningskern. Het huidige industriegebied kwam er pas vanaf de late 20ste eeuw.

In 1736 werd de steenweg tussen Leuven en Mechelen aangelegd, waarlangs het projectgebied gelegen is. Het kanaal Leuven-Dijle (de Leuvense vaart) werd gegraven in 1750-1752. Beiden bepaalden de latere ontwikkeling van Kampenhout-Sas zeer sterk.

In augustus 1914 werd de omgeving van Kampenhout-Sas rechtstreeks geconfronteerd met de Duitse inval. Op 19 augustus bereikten Duitse troepen de dorpen Buken en Veltem. Bij hun aankomst staken zij verschillende woningen in brand. De volgende dag, 20 augustus, drongen Duitse soldaten huizen binnen, plunderden ze systematisch en schoten meerdere mannelijke inwoners neer. Daarnaast werden burgers gegijzeld en gingen opnieuw woningen in vlammen op, onder meer in de Bosstraat en aan het Sas.

Op 25 en 26 augustus 1914 voerde het Belgische leger vanuit Antwerpen een grootschalige aanval uit richting Mechelen, later bekend als de 'Slag of het gevecht van twee dagen'. Kampenhout-Sas kwam hierdoor midden in de vuurlinie te liggen.

² "Dorpskern Kampenhout". Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026.

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/302532>;

"Kampenhout". Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026.

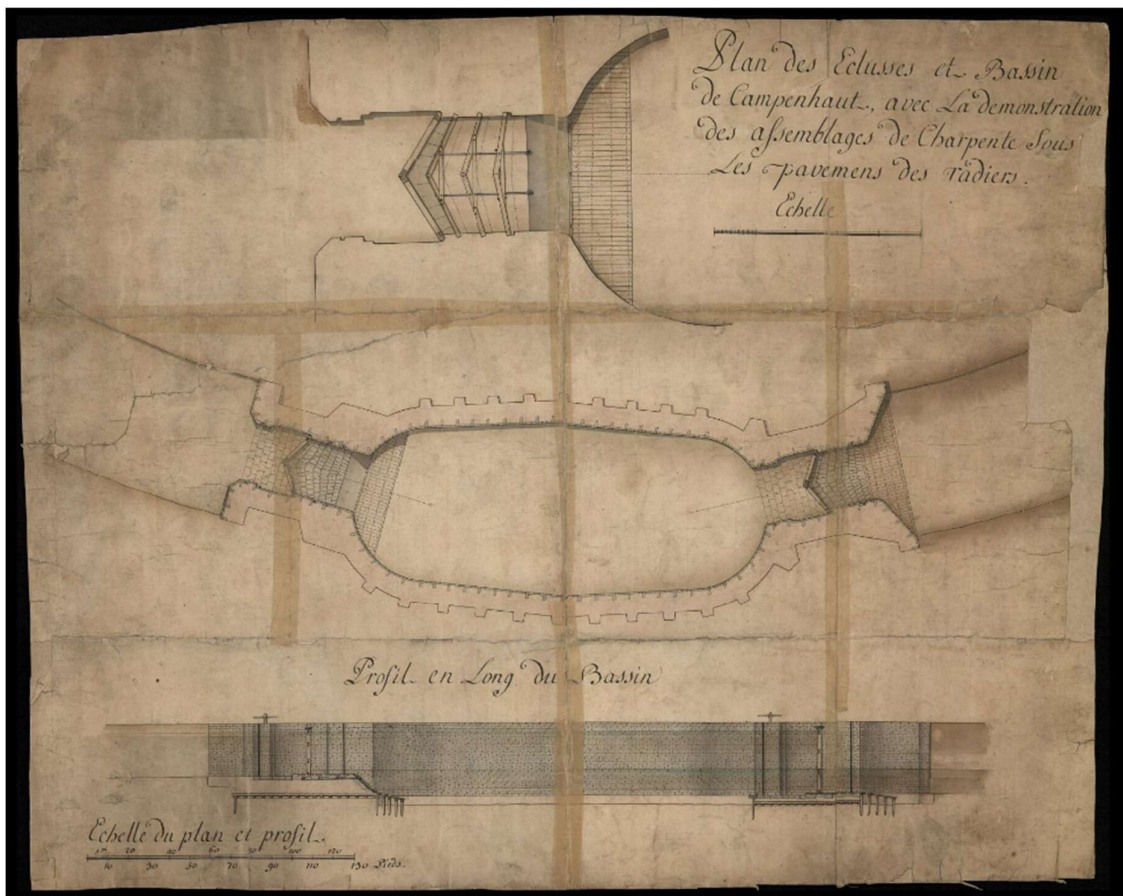
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13268>;

"Kampenhout". Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026.

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14271>

³ "Sas", Inventaris Onroerend Erfgoed, geraadpleegd 13 januari 2026,

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14273>; Herpoel (2025) & Vandegoor (1993).

Figuur 33: Plattegrond en profiel van de sluisen en het bekken van Kampenhout, met zicht op de houtconstructies voor de sluisfundering (AGATHA Rijksarchief).

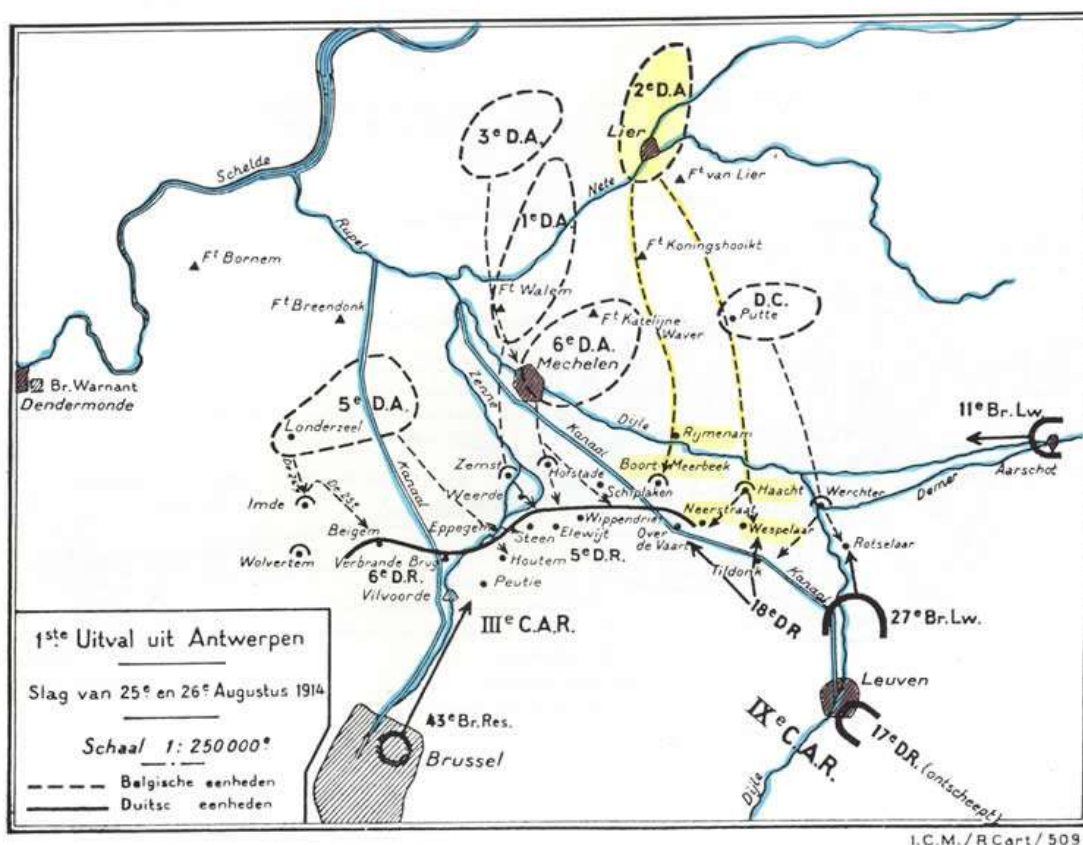
Figuur 34: Zicht op Kampenhout-Sas vroege 20ste eeuw (Delcampe.net).

De 2de Belgische Divisie, met onder meer het 1ste en 2de Regiment Karabiniers, het 1ste Regiment Grenadiers en het 5de Linierregiment, raakte verwickeld in zware gevechten in Berg, Buken en Kampenhout-Sas. Zij stonden tegenover de 18de Reserve Divisie van het Duitse Keizerlijke leger, waarvan verschillende regimenten melding maken van intens Belgisch artillerievuur en hevige tegenaanvallen.

De Duitse troepen namen stelling in het toenmalige kasteel van Fierland (Schoonhof), dat een sleutelpositie innam in de verdediging van Kampenhout-Sas en het bruggenhoofd over het kanaal. Het Belgische leger trachtte dit bruggenhoofd te heroveren, met ondersteuning van artillerie-eenheden uitgerust met 75 mm snelvuurkanonnen. Op 25 en 26 augustus werd de omgeving van het Sas, de brug en nabijgelegen steenwegen zwaar gebombardeerd.

Ondanks deze inspanningen slaagden de Belgische troepen er niet in het bruggenhoofd te heroveren. Op 26 augustus trokken zij zich terug. Tijdens en na deze gevechten voerde het Duitse leger tegenaanvallen uit, onder meer van de brug tot aan de spoorweglijn, dwars door de omgeving van Kampenhout-Sas. Na de Belgische terugtocht volgden opnieuw represailles: meerdere woningen in de Bosstraat en aan het Sas werden in brand gestoken en opnieuw werden burgers geëxecuteerd.

Ook tijdens de Tweede Uitval uit Antwerpen op 12 september 1914 vonden opnieuw gevechten plaats in de ruime omgeving. Verschillende Belgische eenheden, waaronder linieregimenten en Jagers-te-Voet, raakten slaags bij hun opmars richting Buken en Berg. Hierbij werden zware verliezen geleden, onder meer door Duits zwaar geschut, waaronder zogenaamde "Marmites".

Figuur 35: Locatie van het projectgebied op het front van 25 en 26 augustus 1914⁴

⁴ "De eerste uitval in Antwerpen", 2de Artillerie.be, geraadpleegd 14 januari 2026, <https://2de-artillerie.be/de-eerste-uitval-in-antwerpen/>

Tijdens de Tweede Wereldoorlog bevond Kampenhout-Sas zich net achter de KW-linie (Koningshooikt–Wavre), de Belgische verdedigingsstelling waar het leger stand probeerde te houden na de val van de forten van Luik en Namen. Tussen 10 en 14 mei 1940 trok het Belgische leger zich na eerdere gevechten terug en hergroepeerde zich in deze regio.

Verschillende infanterieregimenten staken ter hoogte van Kampenhout-Sas het kanaal Leuven-Dijle over om nieuwe posities in te nemen. Tegelijkertijd namen meerdere artilleriebatterijen stelling in en rond Kampenhout en werd storingsvuur uitgevoerd ter bescherming van de terugtrekkende troepen.

Tussen 15 en 17 mei 1940 werd Kampenhout-Sas het toneel van achterhoedegevechten tijdens de evacuatie van de KW-linie. Belgische Jagers-te-Voet, ondersteund door gepantserde antitankvoertuigen, raakten verwickeld in gevechten met Duitse pantservoertuigen langs de Haachtse steenweg. Om de Duitse opmars te vertragen, kreeg de genie de opdracht alle bruggen over het kanaal Leuven-Dijle te vernietigen, wat gedeeltelijk werd uitgevoerd.

Figuur 36: Het kasteel van Schoonhoven.⁵

Net ten noordwesten van het projectgebied was sinds de 18de eeuw een landgoed/kasteeltje gelegen. Het kasteel van Schoonhoven ontstond in de 18de eeuw als buitengoed van de familie Fierlandt d'Eschloo en werd afgebeeld op de Ferrariskaarten (1771–1778). Het was een statig gebouw met dikke muren, omgeven door een formele tuin en waterpartijen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog lag het kasteel in de frontlinie en werd zwaar beschadigd terwijl het door de Duitsers als militaire stelling werd gebruikt. Na de oorlog werd het heropgebouwd, maar raakte opnieuw in verval na het overlijden van de baron in 1934. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het afgebroken en vervangen door een moderne villa, die later dienst deed als opvangtehuis en uiteindelijk in 1967 werd ingericht als kantoor voor het diepvriesbedrijf COVEE.⁶

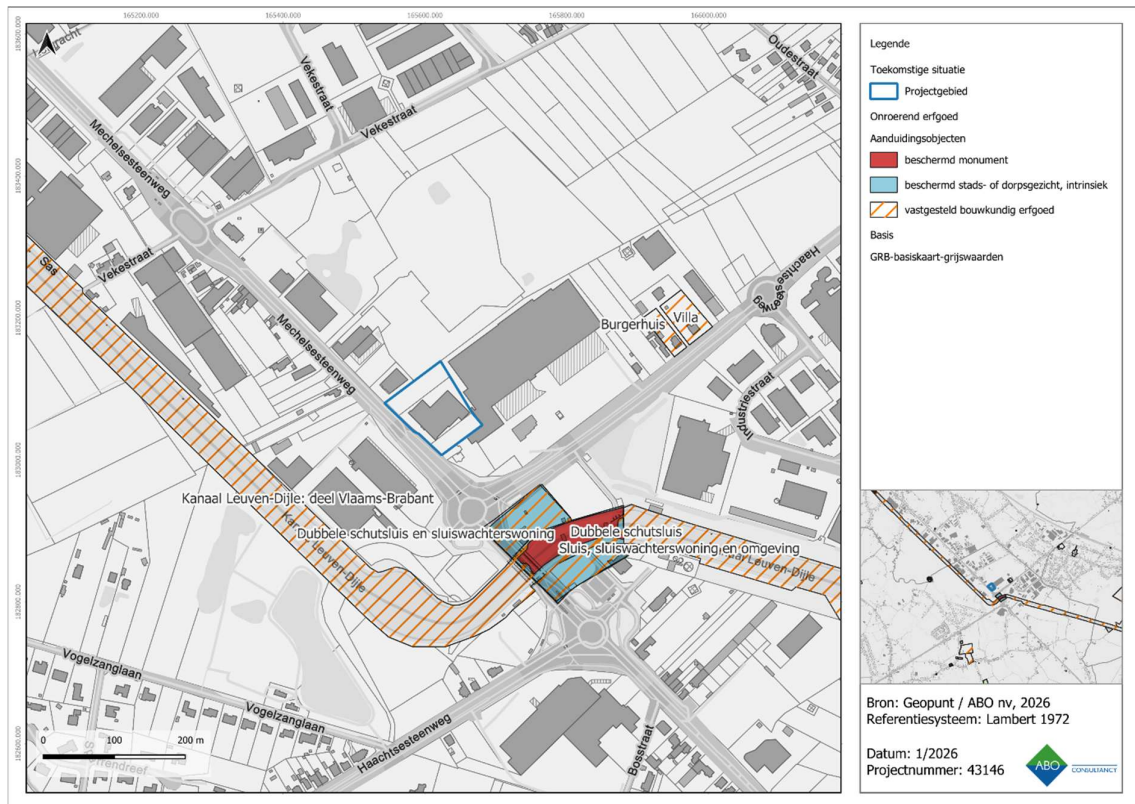
⁵ Gyselinckx (2013).

⁶ Gyselinckx (2013).

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

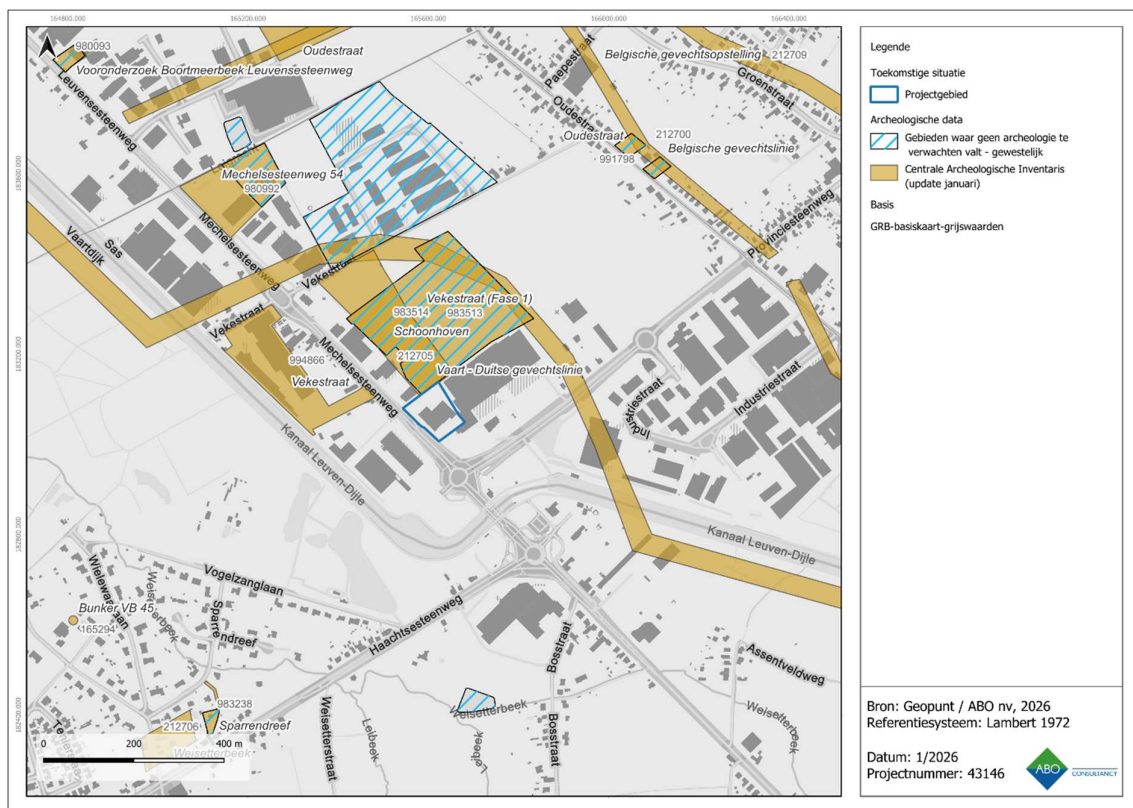
Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevindt er zich geen erfgoedwaarden op het projectgebied (Figuur 37). In de directe omgeving zijn enkele elementen van waardevol bouwkundig erfgoed aanwezig zoals het kanaal Leuven-Dijle, de dubbele schutsluis en sluiswachterswoningen, en twee woningen langs de Haachtsesteenweg. Deze zijn echter weinig relevant voor het projectgebied aangezien ze vooral betrekking hebben op het kanaal, waar het projectgebied ondanks de nabijheid weinig mee te maken heeft.

Figuur 37: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2026).

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 38). Het gaat hier echter voornamelijk om resten uit de nieuwste tijd. In mindere mate zijn er ook meldingen van archeologisch erfgoed uit de Eerste Wereldoorlog.

Figuur 38: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving. (CAI, 2026).

Op basis van de beschikbare gegevens lijkt er geen grotere trefkans te zijn voor een specifieke periode. Het gaat vooral om (negatieve) resultaten van eerder archeologisch onderzoek en gevechtlijnen van een veldslag in september 1914. Het kan echter niet uitgesloten worden dat er archeologische resten en/of sporen uit uiteenlopende archeologische perioden aanwezig kunnen zijn op het terrein.

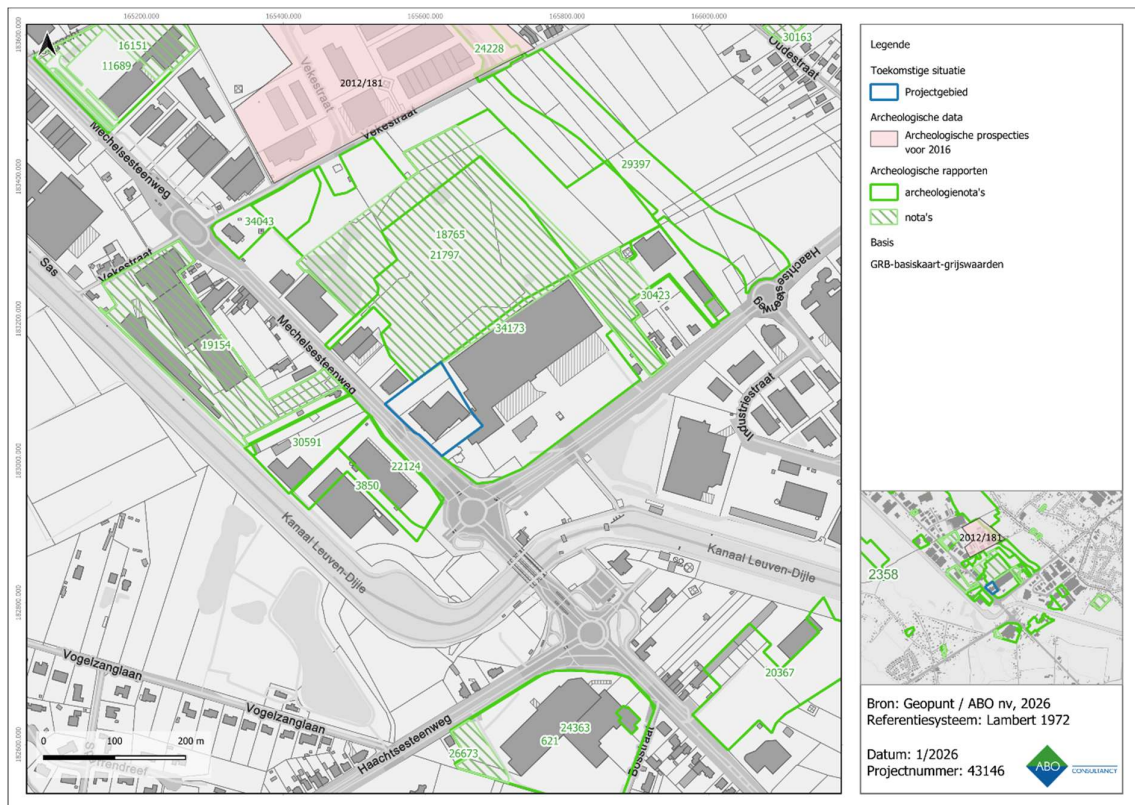
CAI	Locatie	Datering	Omschrijving	Bron
165294	Kampenhout	Interbellum	Bunker VB 45 K-W-linie	Erfgoedonderzoek
212700	Kampenhout, Boortmeerbeek	Eerste Wereldoorlog	Belgische gevechtlinie 12/09/1914	Historische studie
212705	Kampenhout, Boortmeerbeek, Haacht	Eerste Wereldoorlog	Duitse gevechtlinie 12/09/1914	Historische studie
212706	Kampenhout	Eerste Wereldoorlog	Duitse commandopost 1914	Historische studie
212709	Boortmeerbeek, Haacht	Eerste Wereldoorlog	Belgische gevechtsoopstelling 11/09/1914	Historische studie
980093	Boortmeerbeek	Nieuwste tijd	Paalkuilen, kuilen	Archeologisch vooronderzoek
980992	Boortmeerbeek, Kampenhout	/	Recente verstoringsen	Archeologisch vooronderzoek
983238	Kampenhout	/	Geen archeologische sporen	Archeologisch vooronderzoek

CAI	Locatie	Datering	Omschrijving	Bron
983513	Kampenhout	20 ^{ste} eeuw	Recente verstoringen	Archeologisch vooronderzoek
983514	Kampenhout	18 ^{de} eeuw	Kasteel van Schoonhoven	Kaartstudie
989732	Boortmeerbeek	Neolithicum	Lithische artefacten, echter intrusief (aangevoerd uit provincies Luik en Waals-Brabant via witloofteelt)	Archeologische veldkartering
991798	Boortmeerbeek	Nieuwste tijd	Paalkuilen, kuilen, greppel	Archeologisch vooronderzoek
994866	Kampenhout	/	Recente verstoringen	Archeologisch vooronderzoek

Tabel 2: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2026).

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetwijziging van 2016 reeds verschillende archeologienota's (AN), nota's (N) en eindverslagen (EV) gepubliceerd.

Er kan uit deze data geconcludeerd worden dat er ondanks de grote hoeveelheid aan archeologienota's in de dichte omgeving slechts karige archeologische gegevens voorhanden zijn. Er werden vaak geen maatregelen voorgeschreven, of in het geval van verder onderzoek bleek na een landschappelijk bodemonderzoek of proefsleuvenonderzoek geen verder onderzoek nodig (afwezigheid archeologische site en/of sterk verstoorde terreinen). Een proefsleuvenonderzoek uit 2022 aangrenzend aan het huidige projectgebied wordt hieronder besproken (4.2.3).

Figuur 39: Eerder archeologisch onderzoek in dichte omgeving (AOE 2026).

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
2012/181	Kampenhout Vekestraat	N	Studiebureau Archeologie bv	Geen archeologisch relevante sporen
621	Vooronderzoek Kampenhout Haachtsesteenweg	AN	All-Archeo bv	Uitgesteld vooronderzoek
3850	Vooronderzoek Kampenhout Sas	AN	ARCHEBO bvba	Uitgesteld vooronderzoek
11689	Vooronderzoek Kampenhout Mechelsesteenweg	AN	All-Archeo bv	Uitgesteld vooronderzoek
16151	Vooronderzoek Kampenhout Mechelsesteenweg	N	All-Archeo bv	Geen maatregelen
18765	Vooronderzoek Kampenhout Vekestraat	AN	Indar nv	Uitgesteld vooronderzoek
19154	Vooronderzoek Kampenhout Vekestraat	AN	ARCHEBO bvba	Uitgesteld vooronderzoek
20367	Vooronderzoek Kampenhout Leuvensesteenweg	AN	All-Archeo bv	Geen maatregelen
21797	Vooronderzoek Kampenhout Vekestraat	N	Indar nv	Geen maatregelen
22124	Vooronderzoek Kampenhout Sas (aanpassing)	AN	ARCHEBO bvba	Uitgesteld vooronderzoek
22423	Vooronderzoek Kampenhout Leuvensesteenweg	AN	All-Archeo bv	Geen maatregelen
24228	Vooronderzoek Boortmeerbeek Kampenhout, Vekestraat (bedrijventerrein)	AN	Studiebureau Archeologie bv	Uitgesteld vooronderzoek
24363	Vooronderzoek Kampenhout Leuvensesteenweg	AN	Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie	Uitgesteld vooronderzoek
26673	Vooronderzoek Kampenhout Leuvensesteenweg	N	Annika Devroe Archeologie & Bouwhistorie	Geen maatregelen
27839	Vooronderzoek Boortmeerbeek Oudestraat	AN	LARes bvba	Uitgesteld vooronderzoek
29397	Vooronderzoek Kampenhout Vekestraat – Ketelrotonde	AN	Indar nv	Uitgesteld vooronderzoek
30163	Vooronderzoek Boortmeerbeek Oudestraat	N	LARes bvba	Geen maatregelen
30423	Vooronderzoek Kampenhout Kampenhout, Haachtsesteenweg	AN	Indar nv	Uitgesteld vooronderzoek
30591	Vooronderzoek Kampenhout Mechelsesteenweg 33B en 37 en 39	AN	Pertinax	Uitgesteld vooronderzoek
34043	Vooronderzoek Kampenhout 25-KAM/MEC-2025F98	AN	Robby Vervoort research & consultancy	Geen maatregelen

34173	Vooronderzoek Kampenhout Kampenhout, Vekestraat	AN	Indar nv	Uitgesteld vooronderzoek
34480	Vooronderzoek Kampenhout Vekestraat	N	ARCHEBO bvba	Geen maatregelen

Tabel 3: Overzicht van de publicaties in de omgeving van het projectgebied (Inventaris Onroerend Erfgoed, 2026).

4.2.3 VOORONDERZOEK KAMPENHOUT VEKESTRAAT (NOTA ID 21797)

Er werd voor een terrein direct aansluitend ten noorden op het projectgebied reeds een vooronderzoek met ingreep in de bodem uitgevoerd. Hier werd door Indar nv (toenmalige J. Verrijckt Archeologie & Advies) in 2022 een landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek uitgevoerd:

“Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van een proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat het grootste deel van het onderzoeksgebied zwaar verstoord is door recente vergravingen. Deze recente verstoringen zijn veelal te linken aan de toenmalige bebouwing op het terrein. Het gaat daarbij om nutsleidingen (buizen en kabels), bakstenen constructies, betonpalen, e.d.. In heel wat van deze kuilen werd ook plastic, piepschuim en ander recent puin aangetroffen. Naast de talrijke recente verstoringen werden in totaal zeven archeologische sporen aangeduid en beschreven. Het betreft telkens smalle, ondiepe greppels met een lichtgrijze inhoud. In greppel SP1 werd één porseleinen scherfje aangetroffen, wat wijst op een datering in de 20ste eeuw.

Op basis van het bureauonderzoek werd er een hoge archeologische verwachting opgesteld ten opzichte van de Nieuwe Tijd en de Nieuwste Tijd (Eerste en Tweede Wereldoorlog). Gezien de landschappelijke en hydrografische ligging kon er een lage tot matige verwachting worden opgesteld voor het aantreffen van artefactensites uit de Steentijd. Voor de overige periodes konden er op basis van deze bureaustudie geen verwachtingen worden opgesteld. Uit het landschappelijk bodemonderzoek bleek reeds dat een groot deel van het onderzoeksgebied mogelijk verstoord was. De kans op het aantreffen van steentijd artefactensites was dan ook minimaal te noemen. Van de toenmalige kasteelsite binnen de contouren van het plangebied (Schoonhof, midden 18de eeuw) werden geen restanten teruggevonden. De zone waar het kasteel zich bevond is dusdanig verstoord door recente vergravingen (t.g.v. de toenmalige fabriek op het terrein) dat ook de fundamente van het kasteel zijn verstoord/verdwenen. De bodem in de noordoostelijke zone binnen het plangebied was wel nog enigszins bewaard gebleven. In deze zone zou zich volgens de CAI een Duitse gevechtlijn bevonden hebben. Van deze gevechtlijn zijn geen sporen noch vondsten teruggevonden. Er werden geen aanwijzingen aangetroffen in functie van slagveldarcheologie.

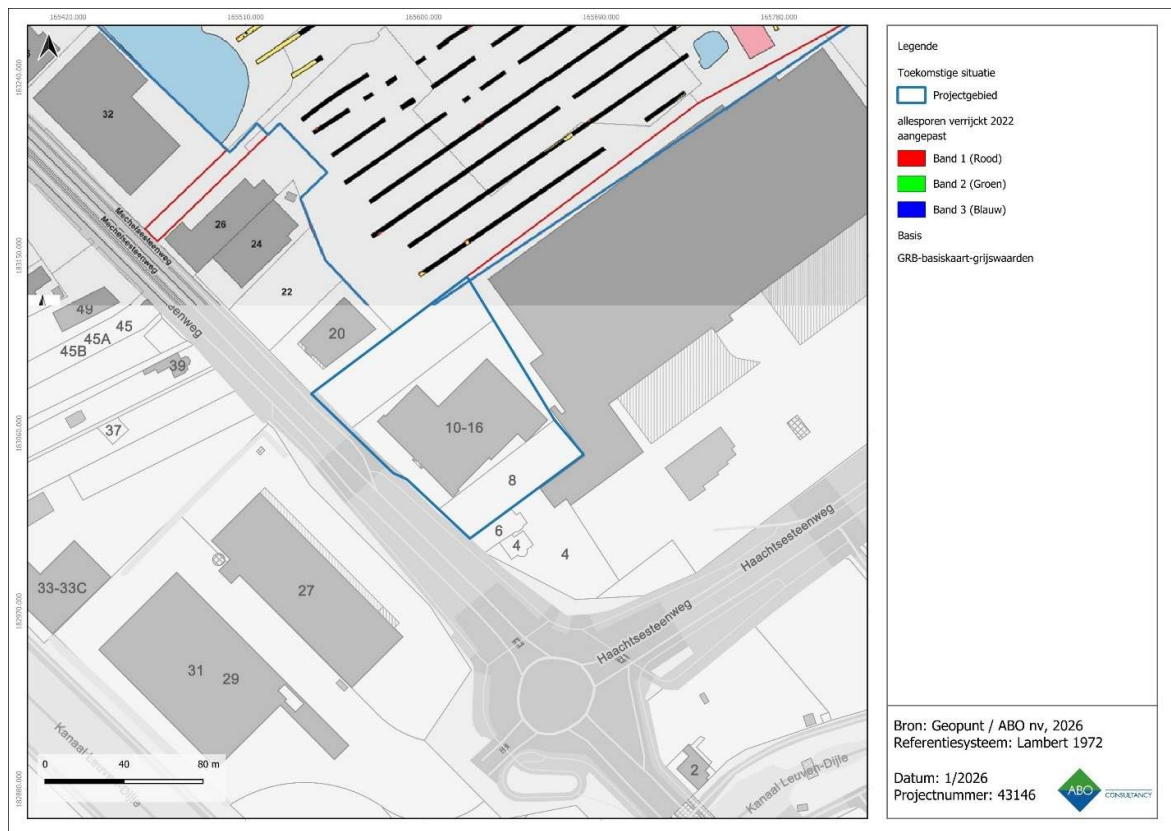
Het proefsleuvenonderzoek heeft aangetoond dat een groot deel van het plangebied zwaar verstoord is. Er werden slechts zeven sporen aangeduid en beschreven. Het betreft telkens smalle, ondiepe greppels die op basis van dezelfde inhoud en het schervenmateriaal te datering zijn in de 20ste eeuw. Gezien het gering aantal sporen, de recente datering van deze sporen én de hoge graad van verstoring van het terrein, kan er niet gesproken worden van een waardevolle archeologische vindplaats. Hierdoor biedt het onderzoeksgebied geen bijdrage voor een potentiële kennisvermeerdering van dit terrein en de onmiddellijke omgeving. De aanbeveling is dan ook om het onderzochte terrein vrij te geven.”⁷

Een tweede deel diende in een volgende fase onderzocht te worden.

Hieropvolgend werd echter in 2025 een nieuwe archeologienota geschreven (ID 34173) na wijziging van de plannen, waarvan het voorgeschreven verder vooronderzoek nog niet is uitgevoerd of gerapporteerd.⁸

⁷ Wijnen et al. (2022).

⁸ Dockx & Verrijckt (2025).

Figuur 40: Allesporenplan van het proefsleuvenonderzoek in 2022, met aanduiding van het huidige projectgebied (Wijnen et al. 2022).

Figuur 41: Profielen 9 en 10 van het aanleunend proefsleuvenonderzoek in 2022, die het dichtste bij het huidige projectgebied gelegen zijn (Wijnen et al. 2022).

4.2.4 VERWACHTINGEN CTE

Voor het aanpalende perceel aan de Vekestraat te Kampenhout (nieuwe archeologienota met ID 34173, zie 4.2.3) werd een studie uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van conventionele en toxische explosieven (CTE). Dit onderzoek toont aan dat de ruimere omgeving tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog het toneel was van intensieve militaire activiteiten, waaronder infanteriegevechten en artilleriebeschietingen. Hierdoor bestaat er historisch gezien een potentieel risico op achtergebleven munitie. Tegelijk wijzen recente bodemverstoringen en een uitgevoerd proefsleuvenonderzoek zonder CTE-vondsten op een duidelijke risicovermindering. Voor het onderzochte perceel werd de kans op het

aantreffen van CTE als matig ingeschat, waarbij geen bijkomende preventieve opsporingsmaatregelen noodzakelijk werden geacht, mits toepassing van de procedure “toevalsvondst CTE”.⁹

Aangezien het onderzochte perceel onmiddellijk grenst aan het huidige projectgebied en zich binnen een gelijkaardige landschappelijke, bodemkundige en historische context bevindt, was het opstellen van een afzonderlijke nieuwe CTE-studie voor het huidige perceel niet noodzakelijk. De resultaten en conclusies van het bestaande CTE-advies kunnen in dit geval representatief geacht worden en worden daarom mee in rekening gebracht. Dit impliceert dat ook voor het huidige perceel geen verhoogde veiligheidsbeperkingen gelden voor archeologisch onderzoek, maar dat wel blijvende waakzaamheid vereist is tijdens grondroerende werkzaamheden, zonder negatieve impact op de archeologische verwachting of uitvoerbaarheid van het onderzoek.

4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en zijn dus niet meer opgenomen in recentere bronnen.

De oudste raadpleegbare betrouwbare cartografische bron is de kaart van **Frickx (1712)** (Figuur 42). Deze staat echter gekend om zijn projectiefout. Door het nog ontbreken van het kanaal (gegraven 1750-1752) en de Mechelsesteenweg (aangelegd 1736) is het ook moeilijk om het projectgebied hierop te oriënteren.

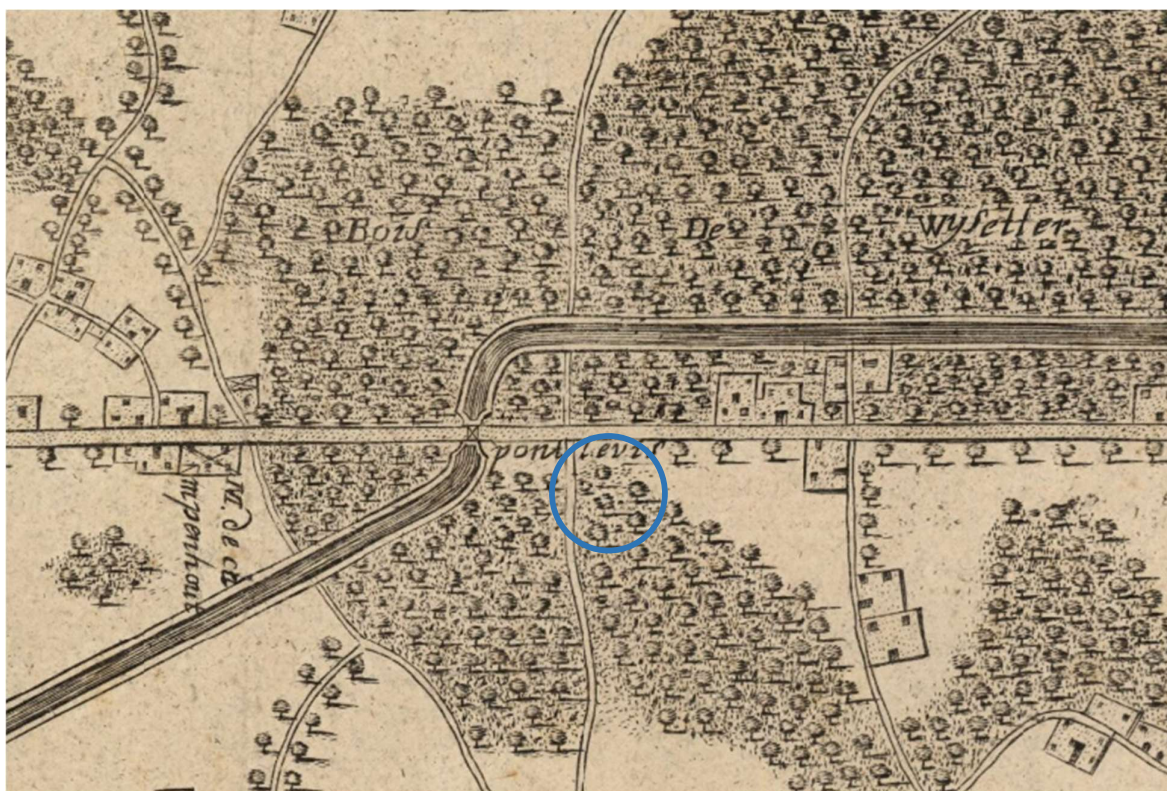
De eerste écht duidelijke kaart is die van **Villaret (1745)** (Figuur 43). De Mechelsesteenweg is voor het eerst duidelijk weergegeven. Het projectgebied wordt volledig ingenomen door bos. De naam van dit bos is niet goed leesbaar (*Hoissette?*). Op een eerder schematische kaart van het kanaal Leuven-Dijle uit **de 18de eeuw** (jaren 1750?) is dezelfde situatie te zien, maar dan nu met het nieuw gegraven kanaal en sas. Het bos heet *Bois de Wysetter* (Figuur 44).

Op de **Ferrariskaart (1777)** is de omgeving sterk veranderd (Figuur 45). De aanleg van het kanaal en het sas van Kampenhout heeft wellicht gezorgd voor meer bewoning in de omgeving. Het kasteel van Schoonhoven, direct ten noordwesten van het projectgebied, is nu voor het eerst te zien. De bebouwing ligt vrij dicht bij het projectgebied. Het projectgebied zelf is geroid. Het is in gebruik als landbouwgrond (weides) met in het zuidoosten een aarden weg/dreef die doorheen het projectgebied loopt. Op de Villaretkaart (zie eerder) was deze er net naast gelegen. Het *Leysbetter Bosch* lijkt zich vooral te gaan beperken tot de overzijde (zuid) van het kanaal, al zijn er wel nog stukken bos aan de zijde van het projectgebied gelegen.

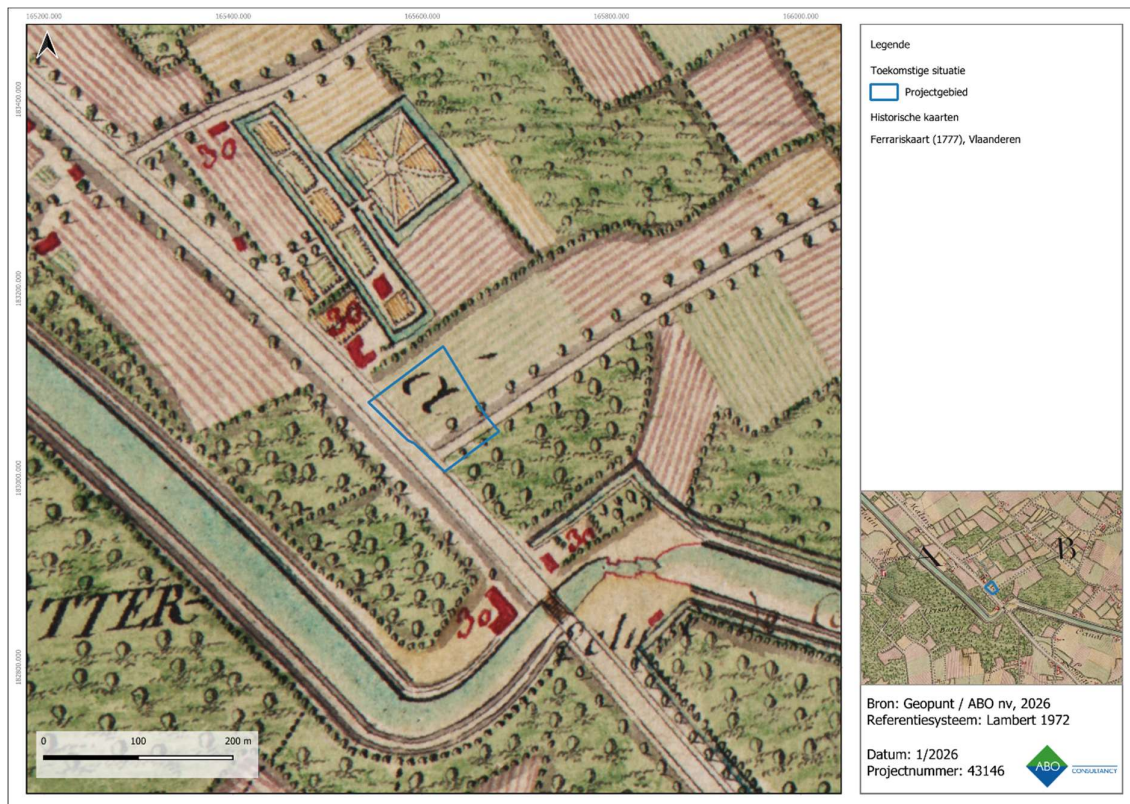
Het **primitief kadaster (ca. 1830)** en de **Atlas der Buurtwegen (1841)** tonen eenzelfde situatie (Figuur 46 & Figuur 47). De aarden weg die op de 18de-eeuwse kaarten te zien is, loopt duidelijk door het projectgebied. In de buurt is het kasteeldomein van Schoonhoven, met het landhuis en de omgrachte tuinen, goed te zien. Verder ontwikkeld er bebouwing aan het sas en in het gehuchtje dat nu als *Over de Vaert* wordt benoemd. De **Vandermaelenkaart (ca. 1846-1854)** toont hetzelfde beeld, met een lichte projectiefout (Figuur 48). Het bos is duidelijk verdwenen aan de noordelijke zijde van de vaart. Aan de zuidzijde wordt het Weissetterbos aangeduid als *Verbranden Bosch*.

Op de **Poppkaart (1843-1852 voor Vlaams-Brabant)** zijn alle percelen ter hoogte van het projectgebied samengevoegd (Figuur 49). Het projectgebied maakt deel uit van één groot perceel landbouwgrond, in het bezit van twee renteniersters (de vrouw van Josephus Leroy en Henrica Hendrickx) uit Leuven. Het kasteel

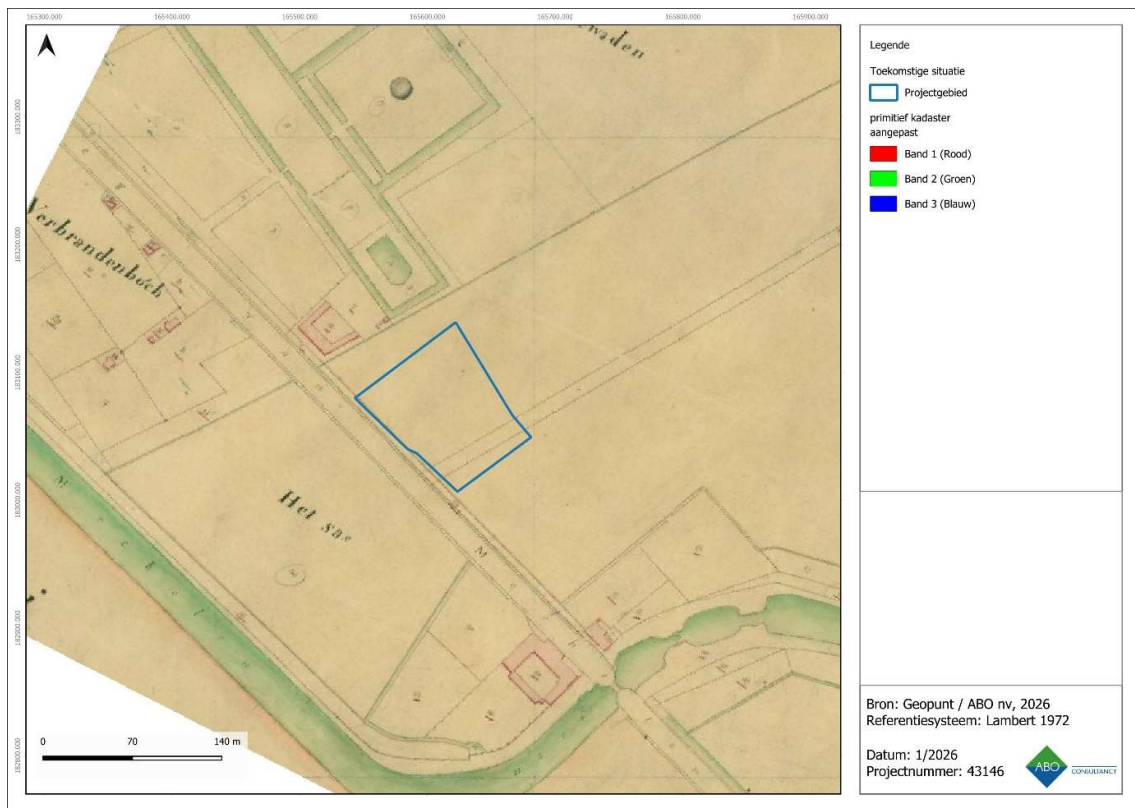
⁹ Herpoel (2025).

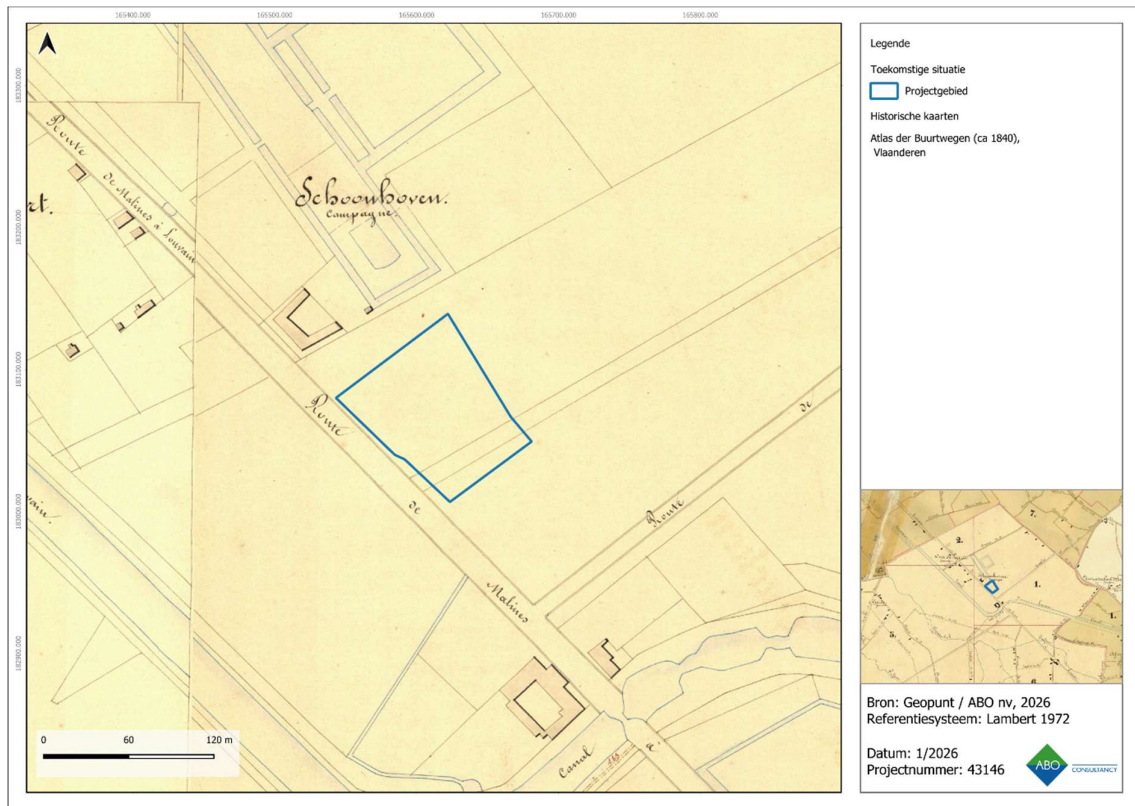
Figuur 44: Plan van de Leuvense vaart, 18de eeuw. Het projectgebied is bij benadering aangeduid. (AGATHA Rijksarchief).

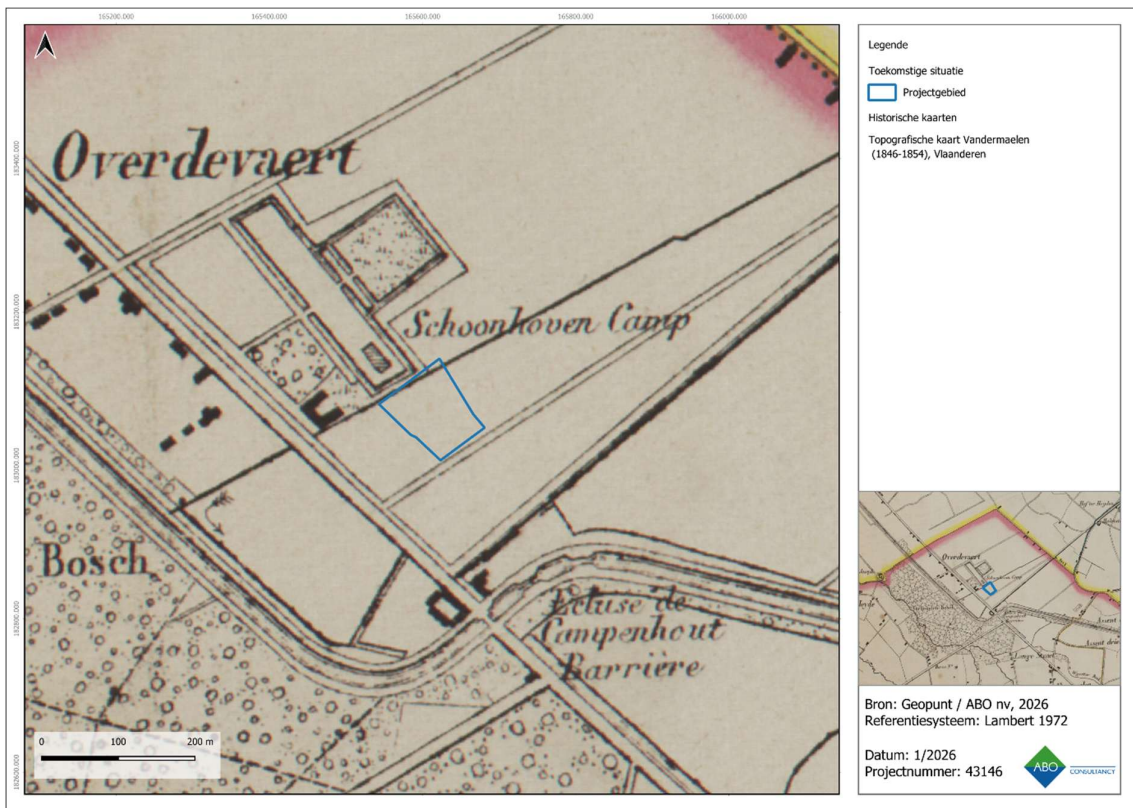
Figuur 45: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 46: Primitief kadasterplan met aanduiding van het projectgebied

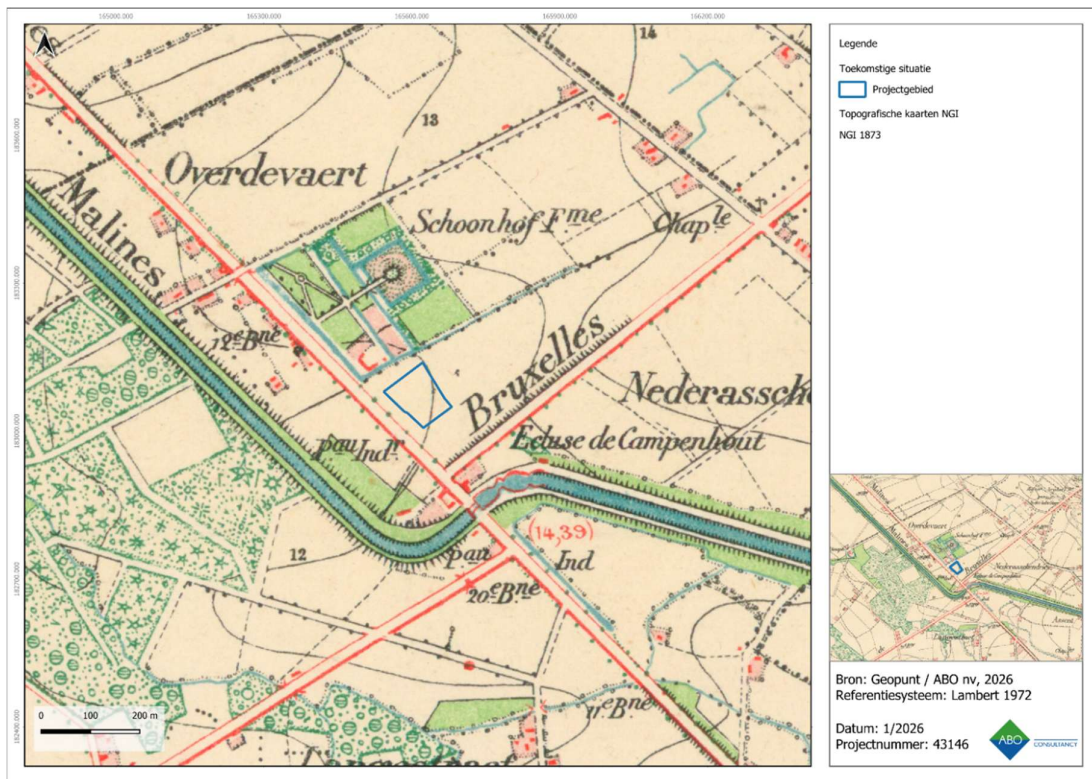
Figuur 47: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied

Figuur 48: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 49: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied

Figuur 50: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

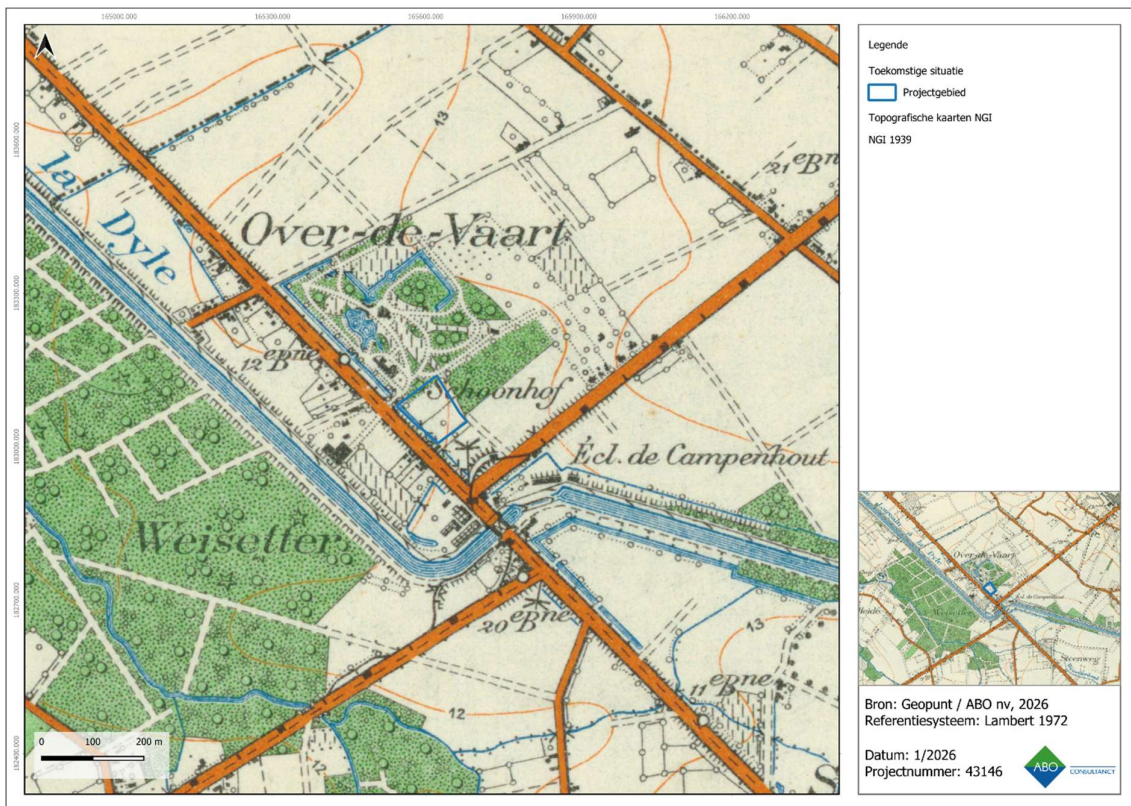
Recentere landschapsveranderingen tonen aan dat de omgeving pas vanaf het midden en tweede helft van de 20ste eeuw ontwikkelde tot het huidige industriegebied. De topografische kaart uit 1939 toont nog een zeer gelijkaardig beeld aan de 19de-eeuwse kaarten, met wel wat meer bebouwing rond het Sas en langs de Mechelsesteenweg (Figuur 51). Het landgoed van Schoonhoven is aangevuld met een nieuw, 20ste - eeuws kasteel dat meer in het midden van het domein ligt.

Op de luchtfoto van 1971 is veel veranderd (Figuur 52). Langsheen zowel de Mechelese- als Haachtsesteenweg begint zich lintbebouwing te ontwikkelen met diepe, smalle tuinen. Daartussen bevinden zich velde, weides en (nieuw) bos. Het goed van Schoonhoven is merkbaar aan het industrialiseren, sinds 1967 was hier namelijk diepvriescentrum COVEE gevestigd.¹¹ Het grootste deel van het projectgebied wordt ingenomen door weidegrond. In de westelijke hoek staat een huis, alsook in de zuidelijke hoek. Bij beiden hoort een tuin met bomen. Op de luchtfoto van 1988 is het centrale gebouw al te zien (Figuur 53). Nog voor 1995 wordt dit uitgebreid tot de huidige omvang, op basis van een luchtfoto. Het huis in de westelijke hoek werd eveneens voor 1995 gesloopt. Hier wordt een parking aangelegd. Op basis van de luchtfoto's is duidelijk dat de ontwikkeling van het industriegebied aan Kampenhout-Sas vooral vanaf de jaren 1980 op gang kwam.

Vanaf dan tot heden veranderd het grootste deel van het projectgebied niet meer. Het zuidoostelijke deel (nr. 8) wordt pas later ontwikkeld. Sinds 1992 was het huis hier omgevormd tot een garagewerkplaats. In 2004 werd het gebouw gesloopt en vervangen door een nieuwe garagewerkplaats¹² (Figuur 54). De garage blijft er staan tot in 2022. Sindsdien vonden er geen wijzingen meer plaats (Figuur 55 & Figuur 56).

¹¹ Dockx & Verrijckt (2025), 37.

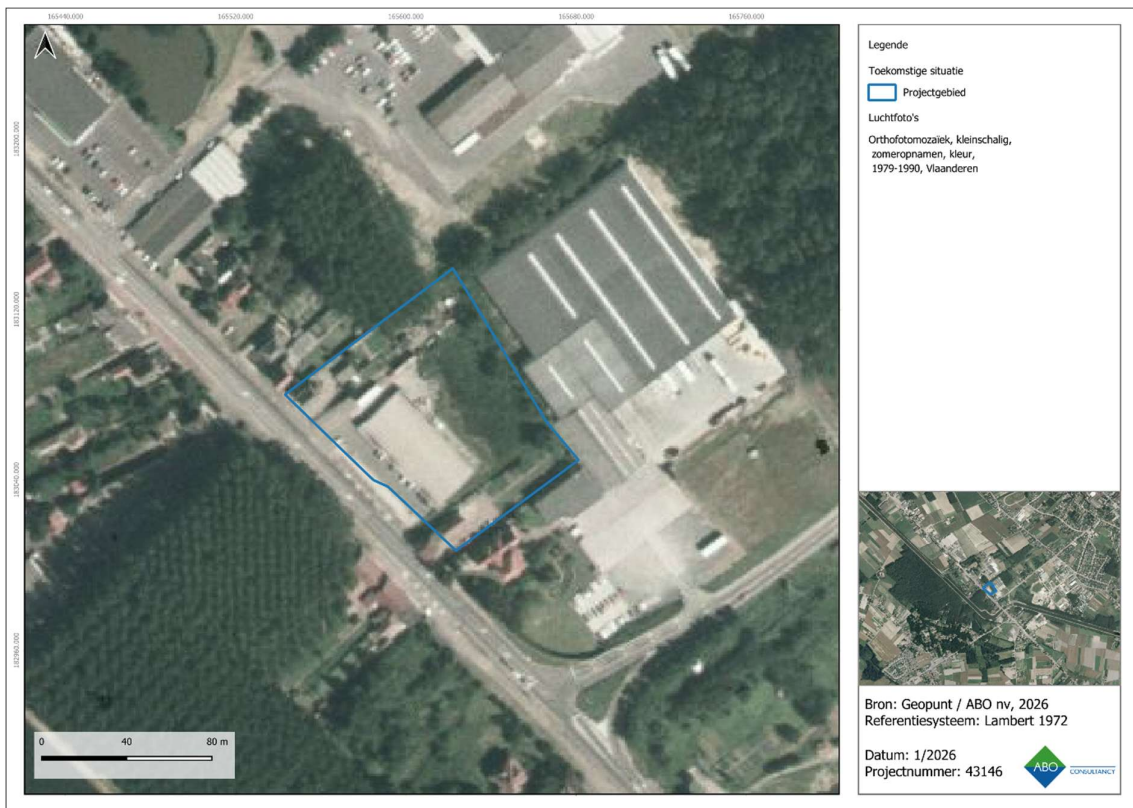
¹² OVAM dossier 12818

Figuur 51: Topografische kaart van 1939 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 52: Orthofotomosaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied

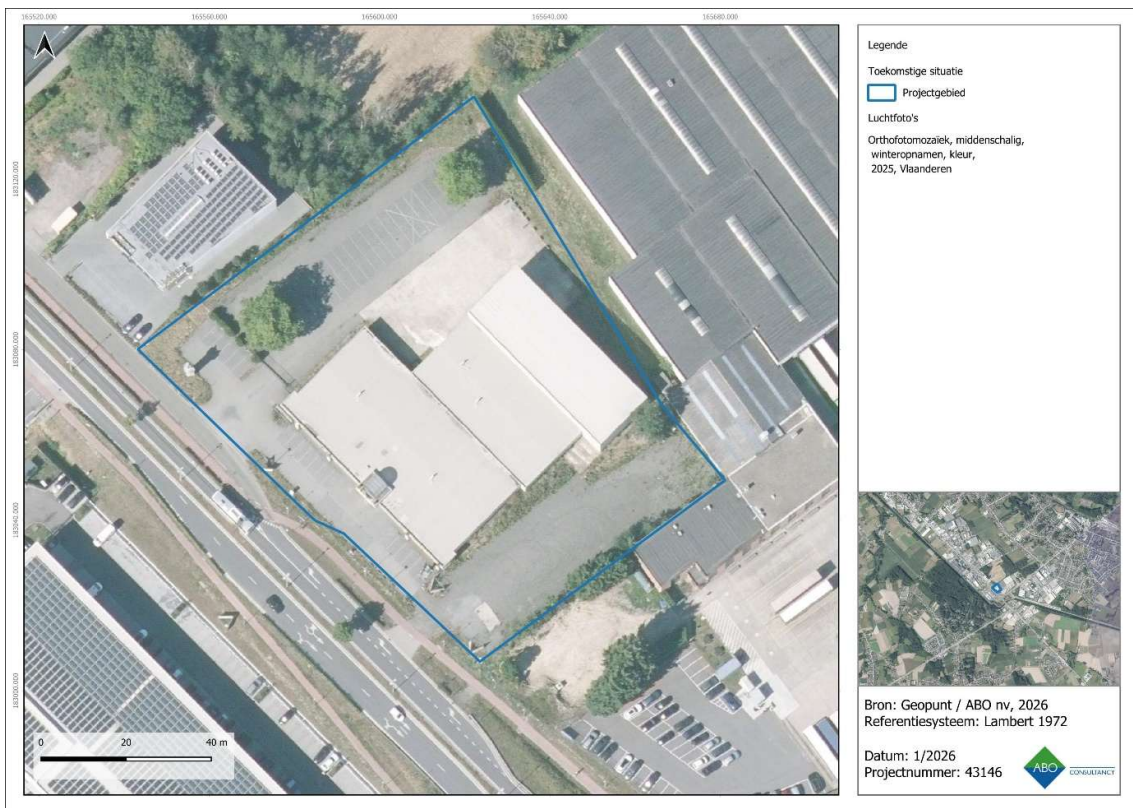
Figuur 53: Orthofotomosaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 54: Orthofotomosaïek uit 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 55: Orthofotomosaïek uit 2013-2015 met aanduiding van het projectgebied

Figuur 56: Meest recente orthofotomosaïek met aanduiding van het projectgebied

5 BESLUIT

Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van de sloop en nieuwbouw van een handelszaak aan Kampenhout-Sas. Het doel van dit onderzoek is driedelig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

- Er zijn tijdens archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving geen relevante archeologische sporen gevonden. Dit is echter vooral het gevolg van de beperkte aard van die werken, of door aanwezige verstoringen. Aangezien voor het projectgebied de omvang van de huidige verstoringen niet geweten is, en er mogelijk een ophogingslaag is, zou het bodemarchief bewaard kunnen zijn. Door het ontbreken van gegevens in de omgeving zou verder vooronderzoek hier dus kennispotentieel hebben.
- Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Mogelijk is er een verhoogde verwachting voor de Eerste Wereldoorlog.
- In een OVAM dossier dat voor het zuidoostelijke deel van het projectgebied bestaat, wordt gesproken van een ophogingslaag. De omvang hiervan is niet duidelijk. Ook op basis van het hoogtemodel lijkt het terrein opgehoogd te zijn. Het is niet duidelijk hoeveel deze ophoging juist bedraagt en of de huidige verstoringen zich tot deze laag beperken.
- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied reeds voor een groot onbebouwd was tot midden 20ste eeuw. Hiervoor was het eerst bos en daarna landbouwgrond. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen op een uitloper van een plateau. De landschappelijke ligging van het projectgebied brengt geen verhoogde archeologische verwachting met betrekking tot de steentijden met zich mee. De Quartaire sedimenten bestaan ook uit onafgedekte sedimenten. Verder is de bodem momenteel volledig verhard. Dit maakt dat de kans op bewaring van eventueel aanwezig erfgoed uit de steentijden klein is. Het is echter niet compleet uit te sluiten dat er erfgoed uit deze periode aanwezig zou kunnen zijn aangezien het terrein mogelijk opgehoogd werd. De huidige toestand van het terrein is een industrieterrein dat nagenoeg volledig verhard en bebouwd is. De verticale omvang van de huidige verstoring is niet geweten. De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuwe handelsruimte met verhardingen en omgevingsaanleg. Hierbij zal het projectgebied tussen ca. 50 en 100cm-MV verstoord worden, met lokaal diepere ingrepen.
- **Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een potentieel tot kennisvermeerdering is voor het hele projectgebied.**

De huidige bureaustudie is niet afdoende omwille van het mogelijk intact bewaarde bodemarchief onder de huidige verhardingen en mogelijke ophoging. Aangezien niet geweten is hoe diep het eventueel aanwezig archeologisch niveau is gelegen, kan niet met zekerheid gezegd worden of de geplande werken al dan niet een impact zullen hebben. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **archeologisch vooronderzoek** voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen.

Het gehele onderzoek betreft een traject met uitgesteld onderzoek aangezien het technisch onmogelijk is.

Figuur 57: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

6 BIBLIOGRAFIE

Cartografische bronnen

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique de Campenhout, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2002-2003, 2014, 2015, 2016, 2020, *Mechelsesteenweg, Kampenhout* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 13 januari 2026)

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

Topografische kaarten, 1873, 1904, 1939, 1969, 1981, 1989, *Mechelsesteenweg, Kampenhout* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 13 januari 2026)

Publicaties

Dockx, Caroline & Jeroen Verrijckt (2025). *Archeologienota Kampenhout Vekestraat*. Rapport Nr. 1575. J. Verrijckt Archeologie & Advies.

Gyselincx, Alexander-Charles (2013). "Het kasteel van Schoonhoven en zijn familie" *Campenhout. Jaarboek 2013*. Kampenhout: Heemkring Campenhout.

Herpoel, Jensy (2025). *Conventionele en Toxische Explosieven bij archeologische werkzaamheden. Bijlage bij archeologienota: 2024-115-Kampenhout, Vekestraat*. Gent: C-ZAR bv.

Wijnen, Jeroen, Pepermans, Jeska, van Baal, Mitchell, Bouckaert, Kevin & Jeroen Verrijckt (2022). *Nota landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuven Kampenhout, Vekestraat*. Rapport Nr. 0935. J. Verrijckt Archeologie & Advies.

Vandegoor, G. (1993). "Getuigenissen van de Grote Oorlog 1914-1918". *Hogt* nr. 8. Haacht: Heemkring Hagok.

Websites

"Bunkers KW-linie Vlaams-Brabant. Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/306075>

"De eerste uitval in Antwerpen", 2de Artillerie.be, geraadpleegd 14 januari 2026, <https://2de-artillerie.be/de-eerste-uitval-in-antwerpen/>

"Dorpskern Kampenhout". Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/302532>

"Kampenhout". Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026. <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13268>

- “Kamphenhout”. Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026.
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14271>
- “Sas”. Inventaris Onroerend Erfgoed. Geraadpleegd 13 januari 2026.
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14273>